

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้ศึกษา นางจุฑามาศ สุขเกษม **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์จันตรี คุปตะวาทีน **ปีการศึกษา** 2546

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาและทดสอบประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเราและ (2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดม่วงคอมภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 20 คน โดยเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงคอม จำนวน 73 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย (1) หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา (2) แผนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (3) แบบฝึกหัดทำยบทเรียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม (4) แบบทดสอบหลังเรียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม (5) แบบประเมินหนังสือสำหรับผู้เชี่ยวชาญ (5) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

ผลจากการศึกษา ปรากฏว่า (1) หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา ผ่านการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในระดับมากและมากที่สุด สมควรให้นำไปใช้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (2) หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา มีประสิทธิภาพระหว่างกระบวนการต่อผลลัพธ์ E_1 / E_2 เท่ากับ 82.00 / 89.50 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ หนังสืออ่านเพิ่มเติม ประถมศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์จันตรี คุปตะวาทีน รองศาสตราจารย์นภลัย สุวรรณธาดา อาจารย์ประจำสาขา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการศึกษา ค้นคว้าอิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษารู้สึก ซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ คุณสมนึก มีแสง ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 คุณสวัสดิ์ แก้วสมบุญ คุณสุวัจน์ มาลินี คุณเชวง วัฒนธีรางกูร รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่ การศึกษาสงขลา เขต 2 คุณอรุณ ศิริพันธ์ คุณศศิภาญจน์ รัตนศรี คุณประกอบ มณีโรจน์ ศึกษานิเทศก์ เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 และคุณสุภาพ สุขเกษม ผู้อำนวยการโรงเรียน บ้านคลองหระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ที่เสียสละเวลาตรวจสอบและให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธิรรมาธิราช เพื่อนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ทุกท่านที่ได้ กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาในครั้งนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา รวมทั้งคุณครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์วิชาความรู้ให้แก่ผู้ศึกษา

จุฬามาศ สุขเกษม

พฤษภาคม 2547

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
เอกสารเกี่ยวกับการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	6
เอกสารเกี่ยวกับภาพการ์ตูน.....	15
เอกสารเกี่ยวกับจังหวัดสงขลา.....	19
เอกสารเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	28
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบประสิทธิภาพ.....	28
เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบหาประสิทธิภาพ.....	28
วิธีการรวบรวมข้อมูล.....	36
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
ผลวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	45
สรุป.....	45
อภิปราย.....	47
ข้อเสนอแนะ.....	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	51
ภาคผนวก.....	55
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	56
ข แผนการสอน.....	59
ค หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา.....	70
ง แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน.....	101
จ แบบทดสอบหลังเรียน.....	111
ฉ แบบประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	116
ช ผลการประเมินหนังสือของผู้เชี่ยวชาญ.....	122
ซ ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบ.....	129
ฅ ผลการทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	133
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระ.....	137

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 การวิเคราะห์เครื่องมือและสถิติที่ใช้.....	38
ตารางที่ 4.1 การประเมินความเห็นหนังสืออ่านเพิ่ม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา ของผู้เชี่ยวชาญ.....	41
ตารางที่ 4.2 การทดสอบประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับกลุ่มตัวอย่าง.....	43
ตารางที่ 4.3 การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา.....	44

บทที่ 1

บทนำ

1. ความนำและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข จุดหมายของหลักสูตรมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ได้ตามมาตรฐานการเรียนรู้และเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทยมีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ โดยกำหนดโครงสร้างสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และ 1 กิจกรรม ประกอบด้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ 2545: 6)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดสาระเป็นแกนกลางที่มีลักษณะเป็นกรอบและแนวทางในการจัดการศึกษา และสาระที่เพิ่มเติมขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นที่ไปตามจุดหมายของหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยความรู้ต่าง ๆ ในด้านศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม พระพุทธศาสนา หลักธรรมคำสอน วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย หน้าที่ของพลเมือง การดำรงชีวิตในสังคม การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและความสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจ ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาติไทย ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นสื่อที่ช่วยแก้ปัญหาของชีวิตและสังคม เพื่อความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตที่ดี (กระทรวงศึกษาธิการ 2545 : 16)

หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดม่วงค่อม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ได้กำหนดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ ดังนี้ แสงเทียนส่องใจ ตามรอยพ่อ อยู่ดีกินดี ชุมชนและกาลเวลา แกะรอยนักสู้ ภูมิสัมพันธ์ สันทรัพย์ทางภูมิศาสตร์ จากสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรจะเห็นได้ว่า เรื่องราวของจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวเกี่ยวกับท้องถิ่นของนักเรียน ยังไม่ได้ถ่ายทอดไปสู่ผู้เรียนอย่างแพร่หลาย นักเรียนยังขาดสื่อที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ แม้จะมีผู้เขียนหนังสือหรือเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับจังหวัดสงขลาไว้เป็นจำนวนมาก แต่สถานศึกษาก็ยังมีข้อจำกัดในการจัดหามาใช้ให้เพียงพอกับนักเรียนและอีกประการหนึ่งคือ เอกสารเหล่านั้นมีโครงสร้าง องค์ประกอบที่ไม่สอดคล้องกับวัยของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ดังนั้น การเรียนรู้เรื่องจังหวัดของเรา จึงควรได้รับความสนใจจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ด้วยการให้การศึกษ ความรู้แก่เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะการศึกษาคือช่วยให้คนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ และความสำนึกที่ดีต่อชุมชน การประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชน มีหลักการสำคัญให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยวิธีการที่จะได้มาซึ่งความรู้ที่ผู้เรียนต้องมีกระบวนการแสวงหาความรู้ โดยการศึกษาค้นคว้าใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ ซึ่งจะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่อ่านที่ดี การอ่านหนังสือมากทำให้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ พฤติกรรม และการดำเนินชีวิต ศีลธรรมจรรยาที่ดีงามและค่านิยมที่ถูกต้อง นอกจากนี้ การอ่านจะช่วยปรับปรุงชีวิตและทำให้คนเป็นคนโดยสมบูรณ์ (ชุตินา สัจจานนท์ 2529: 10) ลักษณะการอ่านที่มีประสิทธิภาพของเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – ปีที่ 6 จะต้องมีทักษะในการศึกษาหาความรู้จากการอ่าน มีความสนใจกว้างขวางขึ้นอ่านหนังสือพิมพ์และสารต่าง ๆ มากขึ้น ใช้แหล่งการอ่านที่เป็นการศึกษาหาความรู้ อ่านเรื่องในจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันได้ บอกรูปแบบของเรื่องที่ผู้เขียนบรรยายได้ และตอบคำถามของคำ “ทำไม” และ “อย่างไร” จากเรื่องที่อ่านได้ ดังนั้น จะสรุปได้ว่าการอ่านเป็นรากฐานสำคัญยิ่งของการศึกษา ในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ เพราะถ้าอ่านเข้าใจแล้วก็จะสามารถนำเหตุการณ์ ถ้อยคำ เรื่องราวที่ได้รับจากการอ่านมาวิเคราะห์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ 2539: 19)

ปัจจุบันวิทยาการต่าง ๆ เจริญรวดเร็วไปอย่างรวดเร็วและเผยแพร่ออกมาสู่สังคมในรูปของสิ่งพิมพ์ การที่จะติดตามความก้าวหน้าของวิทยาการต่าง ๆ ต้องอาศัยวิธีอ่าน การอ่านจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะไม่ว่าจะเรียนวิชาใดก็ต้องอาศัยทักษะการอ่านทั้งสิ้น เกรย์ และรีส (Gray and Reese, 1957: 9 – 10) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า

ในสังคมประชาธิปไตย นักเรียนต้องรู้ความเคลื่อนไหวรอบด้าน ตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งทั้งหมดนักเรียนต้องอาศัยการอ่านเป็นสำคัญ ดังนั้นการอ่านจึงมีความสำคัญกับผู้เรียนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับมหาวิทยาลัย แต่การอ่านที่จะเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ พื้นฐานและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านมากที่สุดควรเริ่มจากระดับประถมศึกษาเป็นสำคัญ

กระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญของการอ่านจึงประกาศนโยบายในปี 2546 เป็นปี แห่งการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีในการใช้ภาษาไทยและส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยดำเนินการตามนโยบาย “วางทุกงาน อ่านทุกคน” วันละ 15 นาที (กรรมา ศิริฤกษ์อุดมภรณ์ 2546: 78) ภาษาไทยเป็นส่วนหนึ่งของมรดกสำคัญที่เราได้รับมรดกมาจากบรรพบุรุษ เป็นทรัพย์สิน ทางปัญญา มีอายุเกือบ 1,000 ปี เมื่อเรามีอยู่แล้วเราควรภูมิใจ ควรรักและหวงแหน รวมทั้งต้อง พัฒนาให้เหมาะกับยุคสมัยต่อไปด้วย การส่งเสริมให้เด็ก มีนิสัยรักการอ่านต้องเริ่มตั้งแต่เด็กยังเล็ก ซึ่งอาจจัดให้อ่านในรูปแบบหนังสือนิทาน หรือหนังสือการ์ตูน ซึ่งเขาจะสนใจภาพมากกว่าข้อความ แต่หลังจากที่เขาได้อ่านการ์ตูน ต่อมาเขาจะหันมาอ่านหนังสือที่มีภาพน้อยลงมีตัวอักษรมากขึ้น สิ่งเหล่านี้เป็นพัฒนาการของเด็ก พอถึงจุดหนึ่งเขาจะเกิดนิสัยรักการอ่านและเป็นความสุขที่เขาได้อ่านหนังสือ (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ 2546: 78 – 79) การใช้ภาษาไทยเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำให้เด็ก เข้าใจให้ได้ว่าการใช้ภาษาไทยมีความสำคัญต่อการเป็นชาติ ต่อความเป็นไทยการใช้ภาษาไทยที่ถูก ต้องก็เป็นการรักษาวัฒนธรรมส่วนที่ดีไว้ การสอนให้คนรักการอ่านต้องให้เขาอ่านตั้งแต่เด็กโดยไม่ บังคับให้เด็กอ่านหนังสือที่ตนสนใจอยากอ่านจนติดเป็นนิสัย หลังจากนั้นเด็กก็จะอ่านหนังสือที่ จำเป็นสำหรับเด็ก เช่น ตำราต่าง ๆ การอ่านหนังสือบ่อย ๆ จะช่วยให้อ่านหนังสือได้เร็ว จับใจความ ได้เร็ว มีความรู้มากและทำให้อยากอ่านมากขึ้นเรื่อย ๆ (พงศ์เทพ เทพกาญจนา 2546: 78 – 79)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะนำความรู้เรื่องจังหวัดสงขลา มาสร้าง เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีภาพประกอบ เรื่อง สงขลาบ้านของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง ชุมชนกับกาลเวลา เพื่อเป็นสื่อช่วยให้ความรู้และพัฒนาความคิด กับผู้อ่าน นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองไม่จำกัดเวลาและสถานที่ มีความสอดคล้องกับ สภาพท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในสภาพความเป็นอยู่ในท้องถิ่น เกิดความ รัก หวงแหน และเห็นคุณค่าของท้องถิ่นตนเอง นอกจากนี้ยังเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านผู้เรียน ที่มีนิสัยรักการอ่านจะมีความรู้และความคิดกว้างไกล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต สอดคล้อง กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

2.1 เพื่อพัฒนาและทดสอบประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลา บ้านของเรา ประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลา บ้านของเรา

3. ขอบเขตของการศึกษา

3.1 เนื้อหา หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สร้างขึ้น มีเนื้อหาสาระอิงหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หน่วยการเรียนรู้ ชุมชนกับกาลเวลา ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบเรื่อง มีขอบข่ายเนื้อหาสาระ ดังนี้

บทที่ 1	ความเป็นมาของเมืองสงขลา
บทที่ 2	ลักษณะภูมิประเทศภูมิอากาศ
บทที่ 3	อาชีพเพื่อชีวิต
บทที่ 4	สงขลาเมืองท่องเที่ยว
บทที่ 5	มรดกเมืองสงขลา

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนในช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – ปีที่ 6 โรงเรียนวัดม่วงคอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 73 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดม่วงคอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

3.3 เวลาที่ใช้ในการทดลอง

ทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ใช้เวลาทดลอง 3 สัปดาห์ รวม 12 ชั่วโมง ระหว่างวันที่ 26 มกราคม – 9 กุมภาพันธ์ 2547

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 **หนังสืออ่านเพิ่มเติม** หมายถึง หนังสือที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม เพื่อเสริมประสบการณ์ เสริมความเข้าใจในเนื้อหา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ภาพการ์ตูนดี ประกอบคำบรรยายซึ่งผู้เรียนสามารถอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง

4.2 **ประสิทธิภาพของหนังสือ** หมายถึง คุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นตามเกณฑ์ กระบวนการต่อผลลัพธ์ 80/80

4.3 **ความพึงพอใจของนักเรียน** หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่ผู้ศึกษาจัดทำขึ้น

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ประโยชน์สำหรับผู้ศึกษา

5.1.1 **ได้ทราบแนวทางในการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม** มีความมั่นใจในการพัฒนาหนังสือมากขึ้น

5.1.2 **ได้ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาเฉพาะเรื่องอย่างชัดเจน**

5.2 ประโยชน์สำหรับครู

5.2.1 **ใช้สื่อที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น** ประกอบการเรียนการสอน

5.2.2 **ใช้สื่อที่สอดคล้องความสนใจและวัยของผู้เรียน** ช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.2.3 **มีสื่อที่เป็นข้อมูล ข่าวสาร ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง** ในรูปแบบที่ตรงกับความสนใจของเด็ก

5.3 ประโยชน์สำหรับนักเรียน

5.3.1 **มีหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ตรงสภาพท้องถิ่น** สามารถปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามของสังคมได้

5.3.2 **รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์** ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน

5.3.3 **เสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน** จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ภาพวาดประกอบ ผู้ศึกษาได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทาง ดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม
2. เอกสารเกี่ยวกับภาพวาดประกอบ
3. เอกสารเกี่ยวกับจังหวัดสงขลา
4. เอกสารเกี่ยวกับความพึงพอใจ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติม

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ผู้ศึกษาได้เสนอรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

- 1.1 ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
- 1.2 ความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
- 1.3 จุดมุ่งหมายในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม
- 1.4 พัฒนาการของเด็กประถมศึกษา อายุ 10 – 12 ปี
- 1.5 ลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็ก
- 1.6 หลักการเขียนเรื่องสารคดีสำหรับเด็ก
- 1.7 ขั้นตอนการผลิตหนังสืออ่านเพิ่มเติม
- 1.8 ประโยชน์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

1.1 ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การอ่านมีบทบาทต่อการศึกษาล่าเรียนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา แม้ว่าการแสวงหาความรู้ภายในห้องเรียนจะได้จากครูโดยตรง แต่ผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้ที่ได้จากการอ่านด้วยตนเองเพิ่มเติม ซึ่งการอ่านนี้สามารถทำได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ความรู้จากการอ่านก่อให้เกิดความเข้าใจและทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ กว้างขวาง

มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้หนังสือที่เขียนขึ้นให้ผู้อ่านจะได้รับความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลินด้วยความสนใจ มีความเข้าใจภาษาจนเกิดนิสัยรักการอ่าน (วิริยะ สิริสิงห 2530: 57) การอ่านหนังสือนั้นควรอ่านให้หลากหลาย เพราะการอ่านหนังสือแบบเรียนอย่างเดียวไม่ส่งเสริมการพัฒนาความคิดเชิงเหตุผล และการอ่านหนังสือแบบเรียนเพียงอย่างเดียวมีความสัมพันธ์ในทางลบกับความสามารถด้านความคิดเชิงเหตุผลของเด็ก อาจเนื่องมาจากลักษณะทั่วไปของหนังสือแบบเรียนส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการจดจำไม่ได้ดึงเอาสิ่งแวดล้อมมาเป็นตัวร่วมกระตุ้นความคิดและการใช้เหตุผล และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย (เยาวดี วิบูลย์ศรี 2531: 60-63) ดังนั้นเด็กควรได้รับการส่งเสริมให้อ่านหนังสือที่ตรงกับความสามารถและความสนใจ การได้รับการฝึกฝนในเรื่องการอ่านทำให้เด็กมีทักษะในการอ่าน มีนิสัย รักการอ่าน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าการอ่านเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นในการดำรงชีวิต อยู่ในสังคมอย่างปลอดภัย และมีความสุข

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกคำสั่งที่ วก.419/2522 เรื่อง กำหนดหนังสือเรียนสำหรับเลือกใช้ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา โดยกล่าวถึงประเภทของหนังสือที่ใช้ในโรงเรียนไว้ 2 ประเภท ดังนี้

1. หนังสือเรียน คือ หนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้สำหรับการเรียน มีสาระตรงตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรอย่างถูกต้อง
2. หนังสือเสริมประสบการณ์ คือ หนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการไม่ได้กำหนดเป็นข้อบังคับให้เป็นหนังสือแบบเรียนหนังสือประเภทนี้โรงเรียนควรจัดไว้บริการครูและนักเรียนในโรงเรียน โดยคำนึงถึงประโยชน์ในแง่ของการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความซาบซึ้งในคุณค่าของภาษา การเสริมสร้างทักษะและนิสัยรักการอ่าน และการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ตามหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้นหนังสือเสริมประสบการณ์แบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ หนังสืออ่านนอกเวลา หนังสืออุเทศก์ หนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสือหนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือที่มีเนื้อหาสาระอิงหลักสูตรสำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ 2522: 1) ซึ่งหนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับประกอบการเรียนการสอนชนิดหนึ่ง ประเภทหนังสือเสริมประสบการณ์ โดยรวบรวมเนื้อหาจากส่วนใดส่วนหนึ่งของหลักสูตรหรืออาจมีรายละเอียดเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร เรียบเรียงขึ้นให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านของเด็ก นักเรียนสามารถเลือกอ่านและค้นคว้าจากหนังสืออ่านเพิ่มเติมได้หลายลักษณะ เช่น หาคำตอบ อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ดังนั้นเนื้อหาสาระ

ของหนังสืออ่านเพิ่มเติม จึงควรมีการเรียบเรียงสาระให้สนุกเข้มข้น แฝงคติ ไร่้ความสนใจ เป็นข้อเท็จจริงที่มีคุณค่าและต้องคำนึงถึงพัฒนาการในการอ่านของเด็กเป็นสำคัญ (จินตนา ไบกาชฎี 2542: 5)

ในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 23 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาและฝึกอบรม ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ กระบวนการเรียนรู้และการบูรณาการ นอกจากนี้ในมาตรา 24 กำหนดให้จัดกระบวนการเรียนรู้ดังนี้คือ จัดเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะพัฒนากระบวนการคิดให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เรียนรู้ทักษะชีวิตและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้กับคุณธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ครูต้องเป็นผู้จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น ใช้การวิจัยในกระบวนการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตลอดเวลา ทุกสถานที่ จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2542: 17 – 20)

นอกจากนี้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เน้นการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสำคัญที่สุด ด้วยการเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีความสนใจใฝ่รู้อยู่เสมอ ดังนั้นเพื่อตอบสนองหลักการของหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนจึงยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่านและแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ หนังสืออ่านเพิ่มเติมจึงมีบทบาทสำคัญแม้ว่าจะไม่ได้กำหนดหนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นหนังสือแบบเรียน แต่โรงเรียนควรจัดไว้บริการครูและนักเรียนเพื่อประโยชน์ในการเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจในสิ่งที่เรียนตามหลักสูตร

สรุปได้ว่า หนังสือหนังสืออ่านเพิ่มเติมหมายถึง หนังสืออ่านเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และความเข้าใจในเนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่งอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง นอกเหนือจากแบบเรียนโดยมีเนื้อหาอิงหลักสูตร ผู้เรียนสามารถเลือกอ่านได้ตามความสนใจของตนเอง

1.2 ความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นสื่อการเรียนรู้ประเภทหนึ่ง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีส่วนร่วมในการจัดทำเพื่อเป็นหนังสือเสริมประสบการณ์ และเป็นสื่อในการเรียนการสอนโดยเฉพาะในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ทั้งนี้เนื้อหาในการนำมาจัดสร้างหนังสืออ่านประกอบสำหรับเด็กนั้นต้องสอดคล้องกับหลักสูตร

ซึ่งอาจจะนำเนื้อหาในหลักสูตรมาขยายให้ละเอียดมากขึ้นก็ได้ โดยเน้นเนื้อหาที่ให้สาระความรู้ ความเพลิดเพลินที่แตกต่างไปจากหนังสือแบบเรียน ซึ่งความจำเป็นในการใช้หนังสือ อ่านเพิ่มเติมนั้น สรุปได้ว่า

1.2.1 จะช่วยขยายประสบการณ์ได้กว้างขวางกว่าแบบเรียน และยังมีภาพ ประกอบช่วยให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

1.2.2 เสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน ได้มากกว่าหนังสือแบบเรียน

1.2.3 สามารถสนองความต้องการในการอ่าน การฝึกทักษะ ซึ่งเด็กจะใช้เวลา อ่านอย่างมีอิสระ ทั้งในห้องเรียน ห้องสมุด ซึ่งเป็นการเสริมสร้างลักษณะนิสัยให้รักการค้นคว้าและ พัฒนาการอ่านได้มากกว่า

1.2.4 ช่วยขจัดเชยความรู้สึกลับท้อทางด้านจิตใจ สำหรับเด็กเป็นรายกรณี และเป็นการเสริมสร้างคุณธรรมได้ดีกว่าหนังสือแบบเรียนทั่วไป

1.2.5 ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และสนอง ความต้องการเป็นอิสระให้กับเด็กด้วย (บันลือ พฤษะวัน 2524: 58 – 59)

1.3 จุดมุ่งหมายในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยเน้นให้สื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญ ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอน เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรมีแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนทุกรูปแบบอย่าง ต่อเนื่อง โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ท้องถิ่นจัดทำสื่อการเรียนการสอนประเภทหนังสืออ่านเพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนเผยแพร่ความคิดแนวทางที่จะให้โรงเรียนและท้องถิ่นพัฒนาตนเอง ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนั้นเน้นการศึกษาเรื่องราวในท้องถิ่นและจัดสร้างสื่อประเภท หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสอ่านหนังสือที่มี สาระสัมพันธ์กับเรื่องใกล้ตัวและมีความรู้กว้างขวางออกไปนอกเหนือจากการอ่านหนังสือแบบเรียน ผู้ศึกษาจึงมีจุดมุ่งหมายในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมดังนี้

1.3.1 เพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน อันจะเป็นแนวทางนำไปสู่คลังแห่ง วิทยาการและประสบการณ์อย่างกว้างขวาง เป็นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามความสนใจ และความพอใจ

1.3.2 เพื่อเป็นการให้ความรู้ ข่าวสาร ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง โดยการนำเสนอ ในรูปแบบที่สามารถตอบสนองความต้องการของเด็กได้

1.3.3 เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้รับความ จรรโลงใจ มีสุขใจ

1.3.4 เพื่อเสริมสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ตามวัย

1.3.5 ช่วยปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามของสังคมให้แก่เด็ก

1.3.6 เพื่อเสริมสร้างให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ อันจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้แก่เด็ก

1.3.7 ช่วยให้เด็กมีหนังสือที่มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัย เป็นการป้องกันไม่ให้เด็กหันไปสนใจเรื่องของผู้ใหญ่เร็วกว่าวัยที่กำหนดอันจะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายสำคัญในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมคือ เน้นในเรื่องการเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน เพื่อเป็นการสนองตอบต่อหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่มุ่งปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้ในระดับที่สูงขึ้น และนอกจากนี้ ยังมุ่งให้เด็กนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอีกด้วย

1.4 พัฒนาการของเด็กประถมศึกษาอายุ 10 – 12 ปี

ในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับเด็ก เพื่อให้สนองความต้องการ ความสนใจ และเหมาะสมกับวัยของเด็ก ผู้สร้างจำเป็นต้องคำนึงถึงจิตวิทยาพัฒนาการของเด็ก และต้องระลึกถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลอยู่เสมอ เพราะเด็กแต่ละวัยนั้นมีความสนใจและความต้องการไม่เหมือนกัน เด็กเพียงจะเห็นความแตกต่างต่างระหว่างโลกของเด็กกับโลกของผู้ใหญ่ ดังนั้น ถ้าเด็กรู้สึกว่าคุณใหญ่ใช้อำนาจโดยไม่ยุติธรรมเด็กจะต่อต้านและเด็กมักจะเชื่อถือของกลุ่มมากกว่าคำสั่งสอนของพ่อแม่ เด็กจะเรียนรู้ถึงความยุติธรรมและไม่ยุติธรรม ชอบเปรียบเทียบและวิจารณ์ครู ผู้ปกครอง เด็กวัยนี้ชอบอ่านหนังสือมากที่สุดโดยเฉพาะนิทานแสนสนุก ชอบแสดงละคร สะสมสิ่งต่าง ๆ ชอบทำงานอดิเรก เด็กวัยนี้ต้องการเป็นคนสำคัญต้องการรับผิดชอบ

(สมพร สุทัศนีย์ 2523: 15 – 17)

สำหรับพัฒนาการทางด้านสติปัญญานั้น เด็กวัยนี้อยู่ในช่วงของการอ่านหนังสือคล่อง และเริ่มมีความสนใจในการอ่านอย่างจริงจัง นอกจากนี้ยังมีความอยากรู้อยากเห็นในทุก ๆ เรื่อง ซึ่งลักษณะนี้ครูควรกระตุ้นให้เด็กหาคำตอบในเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งแนะนำหนังสือดี ๆ หลายประเภทให้เด็กได้อ่าน การอ่านของเด็กจะมีช่วงเวลาความสนใจประมาณ 20 – 30 นาที เด็กวัยนี้ต้องการอิสระในการอ่านหนังสือ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องการให้ครูช่วยแนะแนวทางในการอ่านด้วย เรื่องที่เด็กวัยนี้สนใจนั้นจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับเพื่อน บุคคล สถานที่และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มากขึ้น เด็กจะพยายามหาตัวอย่างที่จะยึดไว้เป็นแบบปฏิบัติ ต้องการแบบอย่างในการแก้ปัญหา นอกจากนี้เด็กวัยนี้มีความสามารถในการใช้ภาษาติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ เด็กสามารถสร้างทฤษฎีและตั้งสมมติฐานอย่างมีเหตุผล (logical deduction) ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาที่เป็นนามธรรมได้

มีวิจารณ์ญาณในการดูความคล้ายคลึง และความแตกต่างกัน สามารถคิดย้อนกลับ (reversibility) และคิดได้หลายอย่าง (decentration) นอกจากนี้ยังสามารถคิดแก้ปัญหาใหม่ ๆ ได้โดยการคิดกลับไปกลับมา และสามารถคิดถึงสิ่งต่าง ๆ ได้โดยที่สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งเหล่านั้นด้วยตนเอง (บันลือ พุกษะวัน 2524: 16 – 17; พรธณี ช. เจนจิต 2528: 96)

การจะพัฒนาสติปัญญา อารมณ์และจิตใจของเด็กสามารถทำได้โดยการให้เด็กได้อ่านหนังสือที่เหมาะสมกับวัยและความต้องการ เรื่องราวที่เด็กสนใจนั้น ชวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527: 4) และสุพัตรา ชุมเกตู (2524: 18) กล่าวสอดคล้องกันว่า เด็กอายุ 10 – 12 ปี มีความสนใจอ่านในเรื่องที่เป็นจริงเพิ่มขึ้น เด็กผู้ชายจะสนใจเกี่ยวกับการผจญภัย การต่อสู้ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การทดลองง่าย ๆ ส่วนเด็กผู้หญิงจะสนใจในเรื่องการแต่งกาย เสื้อผ้า การบ้าน การเรือน เด็กที่อยู่ในช่วง 10 – 11 ปี จะชอบอ่านหนังสือประเภทการ์ตูนมาก นอกจากนี้ เรื่องที่เด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงชอบเหมือนกัน ได้แก่ หนังสือประเภทวรรณคดี นิยายสำหรับเด็กง่าย ๆ เทพนิยาย นิทานชาดก คำพังเพยต่าง ๆ เรื่องตลก การ์ตูน ขำขัน ปัญหาสังคม การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเรื่องศาสนาต่าง ๆ เช่น กฎแห่งกรรม

สรุปได้ว่า ในการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการเด็ก โดยเริ่มตั้งแต่เด็กยังเล็กและจะต้องให้เด็กเข้าใจว่า การอ่านทำให้รับรู้เรื่องราว เหตุการณ์ และเสริมสร้างสติปัญญาให้มีความรอบรู้ ฉลาด และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น เรื่องที่เด็กอ่านจึงไม่ควรเป็นพิษเป็นภัยแก่จิตใจ ของเด็ก และเรื่องที่ส่งเสริมให้เด็กอ่านควรเป็นเรื่องที่ส่งเสริมให้เด็กมีเหตุผล ตรงกับความสนใจ ความต้องการและเหมาะสมกับระดับสติปัญญาและพัฒนาการของเด็กด้วย

1.5 ลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็ก

หนังสือสำหรับเด็กนั้นจะต้องเป็นหนังสือที่เด็กอ่านด้วยความเพลิดเพลิน สนุกสนาน มีความพร้อมในการอ่าน สามารถอ่านได้อย่างคล่องแคล่วช่วยเสริมทักษะในการอ่านซึ่งจะนำไปสู่ การแสวงหา ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ สอดแทรกคุณธรรม ค่านิยมที่ถูกต้อง (รัถพร ชังธาดา 2531: 7) นอกจากนี้หนังสืออ่านเพิ่มเติมยังให้ความรู้และส่งเสริมจินตนาการที่เหมาะสมกับสังคมวัย และสิ่งแวดล้อมของเด็ก เนื้อเรื่องมีเป้าหมายแน่นอนและมีเอกภาพเค้าโครงของเรื่องไม่ซับซ้อน มีแนวคิดของเรื่องเด่นชัด ใช้ภาษาง่าย ๆ สุกภาพ ระดับการศึกษาต้องเหมาะสมกับวัย มีการสะกด การันต์ถูกต้องตามหลักภาษา วิธีเขียนอาจใช้แบบเล่าเรื่องหรือแบบสนทนาก็ได้แต่ที่สำคัญต้องมี ภาพประกอบเรื่องเพราะภาพจะเร้าใจให้เด็กอยากอ่านมากขึ้น (ณรงค์ ทองปาน 2526: 61 – 62) ในการเขียนเรื่องสำหรับเด็กนั้น ข้อที่พึงระมัดระวังคือ เด็กจะไม่ชอบการสอนโดยตรง ไม่ว่าหนังสือ

นั่นจะเป็นสารคดีหรือหนังสือการ์ตูนก็ตาม ดังนั้น การเขียนคติสอนใจหรืออธิบายความรู้ ควรเขียนในรูปแบบแอบแฝงแทรกอยู่ในความสนุกสนานหรือในรูปแบบของสารบันเทิง นอกจากนี้เรื่องส่วนใหญ่ควรมีแก่นเรื่องทำนองธรรมะชนะอธรรมเสมอ เพื่อช่วยปลูกฝังให้เด็กทำความดี (จินตนา ไบกาซูยี 2534: 85 – 87) เนื้อหาสาระจะต้องเป็นการให้ข่าวสารแก่เด็ก พร้อมทั้งเป็นการพัฒนาทัศนคติและค่านิยม ส่งเสริมความเข้าใจตนเอง ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ขยายการรับรู้ สร้างความสำนึกและตื่นตัวอยู่เสมอ (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ 2527: 49 – 50)

ดังนั้นสรุปได้ว่า หนังสือที่ดีสำหรับเด็กต้องเขียนขึ้นโดยคำนึงจิตวิทยาพัฒนาการเด็กความต้องการ และความสนใจในการอ่านของเด็ก ภาษาถูกต้องตามหลักภาษา มีเนื้อหาที่ให้ทั้งความรู้ และความสนุกสนาน มีการสอดแทรกคุณธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

1.6 หลักการเขียนเรื่องสารคดีสำหรับเด็ก

สารคดี (nonfiction) หมายถึง เรื่องราวที่แต่งขึ้นเพื่อให้ความรู้และข้อเท็จจริงต่าง ๆ แก่ผู้อ่าน สารคดีสำหรับเด็กจึงหมายถึง สารคดีที่เขียนขึ้นโดยเจตนาให้เด็กและเยาวชนอ่านนั่นเอง (ณรงค์ ทองปาน 2526: 44) และความรู้เหล่านี้ต้องมีความง่ายพอเหมาะพอควรแก่เด็กแต่ละวัย

1.6.1 ประเภทของสารคดีสำหรับเด็ก แบ่งออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ

(สุพัตรา ชุมเกต 2524: 114) ได้แก่

- 1) *แบบเรียน* เป็นหนังสือเรียนวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรแต่ละชั้น กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้กำหนด
 - 2) *หนังสืออ่านประกอบ* เป็นหนังสือที่อ่านประกอบการเรียน เพื่อให้เข้าใจเรื่องต่าง ๆ ในแบบเรียนได้ดียิ่งขึ้น
 - 3) *สารคดีทั่วไป* เป็นหนังสือทั่วไปที่อ่านแล้วผู้อ่านได้รับความรู้และความเพลิดเพลิน
 - 4) *หนังสืออ้างอิง* เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ค้นคว้าเรื่องต่าง ๆ
- หนังสือสารคดีสำหรับเด็กมีเนื้อหาในสาขาวิชาต่าง ๆ คล้ายกับของผู้ใหญ่ต่างกันแต่เพียงหนังสือสารคดีสำหรับเด็กนั้น เนื้อหาสาระไม่ละเอียดลึกซึ้งจนเกินกว่าที่เด็กจะเข้าใจได้ โดยปกติแล้วเด็กมักจะชอบอ่านสารคดีที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และอ่านแล้วได้รับคุณค่าต่าง ๆ หลายประการ เช่น ให้อุณหภูมิในการดำรงชีวิต ให้แบบอย่างที่ดีและให้กำลังใจชีวิตแก่ผู้อ่าน

1.6.2 แนวทางในการเขียนเรื่องสารคดีสำหรับเด็ก ในการเขียนเรื่องผู้เขียนมีข้อควรคำนึงถึงดังต่อไปนี้

1) **การเลือกเรื่อง** ต้องเป็นเรื่องที่เร้าใจให้อยากอ่านและมีสาระประโยชน์ เป็นที่สนใจของเด็ก ควรจะเป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้ ให้ประโยชน์ ที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต สอดแทรกคติพจน์เพื่อเป็นสิ่งเตือนใจ เรื่องที่เลือกเขียนควรเป็นเรื่องที่ให้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งได้แก่เรื่องที่มีลักษณะต่อไปนี้

(1) **สร้างสรรค์การดำเนินชีวิตที่ดี** ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับ
ชีวประวัติ

(2) **สร้างสรรค์ประสบการณ์และทักษะของเด็ก** เพื่อให้เด็ก
มีประสบการณ์ที่กว้างไกล

(3) **สะท้อนภาพสังคมให้เด็กเห็น** เรื่องประเภทนี้ช่วยปลูกฝังทัศนคติ
ที่ดี การมองโลกและชีวิต ให้เด็กตระหนักถึงปัญหาสังคมและเศรษฐกิจที่ผู้ใหญ่กำลังเผชิญอยู่
เพื่อให้เด็กรู้จักคิดหาทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

(4) **สร้างสรรค์ด้วยการสื่อสารความเข้าใจอันดีระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่**
เป็นเรื่องที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดของเด็กที่มีต่อผู้ใหญ่ พ่อแม่และบุคคลในครอบครัว แสดงให้เห็น
ข้อขัดแย้ง ความไม่เข้าใจ ความต้องการของเด็ก ซึ่งช่วยลดข้อขัดแย้งระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่

(5) **เชิดชูศิลปวัฒนธรรมไทย** ให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์
ของความเป็นไทยและชาติไทย

(6) **ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ** สะท้อนภาพชีวิตที่อยู่ใกล้และไกลจาก
ธรรมชาติ และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากสภาพแวดล้อม

(7) **ส่งเสริมให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์**

1.6.3 การวางโครงเรื่องของเรื่องที่จะเขียน แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

1) **ความนำหรือบทนำ (introduction)**

2) **ตัวเรื่องหรือเนื้อเรื่อง (body)**

3) **ข้อยุติหรือสรุปเรื่อง (conclusion)**

การเขียนเรื่องประเภทสารคดีโดยทั่วไปจะดำเนินไปตามขั้นตอนดังกล่าว
แต่ละตอนควรให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กันไปตามลำดับตั้งแต่ต้นจนจบ

1.6.4 ส่วนประกอบที่เร้าใจให้เด็กอ่าน

1) **การสอดแทรกอุทาหรณ์** ทำนองนิทานหรือเหตุการณ์ที่น่าตื่นเต้นสนใจ
ติดตาม

2) **ภาพประกอบ** ภาพประกอบมีความสำคัญและจำเป็นมาก เพราะ ภาพ
ประกอบเป็นเครื่องช่วยอธิบายให้เข้าใจในเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

1.6.5 การสอดแทรกคติพจน์หรือข้อคิด การเขียนเรื่องสารคดีต้องให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์ มีการฝากข้อคิดประจำใจ คติพจน์ หรือคุณธรรมบางประการ ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับเรื่องไว้ให้ผู้อ่าน

1.6.6 ข้อสรุป การเขียนสารคดีที่ดีจำเป็นที่จะต้องมียุทธวิธีให้ผู้อ่านได้ทบทวนความรู้อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบว่าได้อ่านรู้เรื่องและเข้าใจเนื้อความครบถ้วนตามที่สรุปไว้หรือไม่

1.6.7 คำถามคำตอบ เพื่อเป็นการทบทวนความรู้จากที่ได้อ่านแล้ว นับเป็นสิ่งสำคัญในการเขียนเรื่องประเภทสารคดีสำหรับเด็ก คำถามคำตอบเป็นการสรุปข้อเขียนและทบทวนความรู้ของเด็ก

1.6.8 การใช้ภาษา จะต้องให้ถูกต้องตรงความหมายโดยมีหลัก ดังนี้

1) หลีกเลี่ยงการใช้คำศัพท์ คำที่ยากเกินไปหรือยากเกินกว่าระดับความรู้ของผู้อ่าน

2) ใช้คำตรงตามความหมาย เหมาะสมกับข้อความ

3) ใช้คำให้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา ถูกต้องกับกาลเทศะและบุคคล ใช้คำสั้น ๆ ง่าย กระชับ รัดกุม ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือยและคำที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก

4) ตัวสะกดการันต์ ต้องระมัดระวังให้มาก ไม่ควรให้ผิดพลาด เพราะเด็กมักเชื่อคล้อยตามเรื่องที่อ่าน ถ้าสะกดการันต์ เด็กจะจำไปผิด ๆ

1.6.9 ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ต้องถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ต้องพยายามอธิบายให้เด็กเข้าใจว่าอะไรเป็นตำนาน อะไรเป็นเรื่องจริง ต้องให้เด็กเข้าใจกระจ่างแจ้งในข้อเท็จจริงต่าง ๆ จากเรื่องที่ได้อ่าน (ปราณี เที่ยงทอง 2526: 231 – 233)

ดังนั้นการเขียนเรื่องสารคดีสำหรับเด็ก ต้องให้ความรู้และมีข้อคิดที่เป็นสาระสำคัญ โดยมุ่งเน้นความถูกต้องตามข้อเท็จจริง เป็นเรื่องที่สร้างสรรค์ประสบการณ์และทักษะของเด็ก การใช้ภาษาถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์ มีการสะกดการันต์ถูกต้อง และควรมีภาพประกอบเพื่อการกระตุ้นความสนใจของเด็กด้วย

1.7 ขั้นตอนการผลิตหนังสืออ่านประกอบหรือหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นงานที่ละเอียด ต้องอาศัยความเข้าใจ ความรอบคอบ เพื่อให้ได้หนังสือที่ตรงกับจุดมุ่งหมายของผู้จัดทำและผู้อ่าน จินตนา ไบกาซุยี (2525: 209 – 133) และฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527: 12 – 21) เสนอแนะขั้นตอนการทำหนังสือสรุปได้ดังนี้

1.7.1 ขั้นสำรวจ คือ การสำรวจบทเรียนว่ามีเนื้อเรื่อง หรือข้อย่อยอะไรบ้างที่เด็กจะเข้าใจยาก ควรจะทำเป็นเรื่องราวที่ง่าย และเป็นเรื่องเฉพาะขึ้นมาสำหรับอ่าน หรือจะเป็นเรื่อง

ในท้องถิ่นเรื่องเกี่ยวกับอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี ตำนาน เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา หรือเกี่ยวกับปัญหาสังคม ซึ่งกล่าวได้ว่าได้ว่าเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะได้หัวข้อเรื่องมาทำเป็นหนังสือ

1.7.2 ชั้นกำหนดจุดประสงค์ เป็นการระบุออกถึงประสบการณ์ที่เด็กควรจะได้รับ มุ่งจะเสริมวิชาใดให้ชัดเจน ซึ่งอาจจะจัดช่วงชั้นไว้เป็นแนวในการใช้หนังสือไว้กว้าง ๆ เช่น ป. 1 – 3 และ ป. 4 – 6 แล้วแต่ความเหมาะสม

1.7.3 ชั้นลงมือปฏิบัติการเขียน ในขั้นนี้ต้องกำหนดแนวการวางโครงเรื่อง ซึ่งควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวเด็ก อาจจะเป็นเรื่องเล่า เรื่องบรรยาย เรื่องสนทนาก็ได้ แต่ต้องพิจารณาถึงความสั้นยาวของเรื่องเป็นสำคัญ นอกจากนี้ ตัวละครในเรื่องต้องไม่มากนัก มีการใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม เขียนภาพประกอบเรื่องราวได้ชัดเจนหลังจากนั้นจัดทำโครงร่างหรือแบบจำลอง (dummy) แล้วตรวจดูความสอดคล้องของภาพกับข้อความในแต่ละหน้า จัดทำคำนำ วัตถุประสงค์และแนวการใช้หนังสือ คู่มือสำหรับครู ที่จะสอนพร้อมด้วยบัญชีคำ หรือคำยาก ที่ต้องการให้เด็กเข้าใจได้ชัดเจน

1.7.4 ชั้นผลิต ถ้าเป็นหนังสือที่จะส่งโรงพิมพ์ ภาพวาดแต่ละภาพควรวาดใส่กระดาษวาดเขียน ส่งไปทางโรงพิมพ์จัดทำบล็อก แต่ถ้าจะผลิตเองโดยโรเนียว หรือกระดาษปรู๊ซ ก็ต้องวางรูปเล่มให้ชัดเจน แล้วดำเนินการผลิตตามแนวที่เห็นว่าสะดวก ประหยัดและได้หนังสือที่ดีและสวยงาม

1.8 ประโยชน์ของหนังสืออ่านประกอบหรือหนังสืออ่านเพิ่มเติม

1.8.1 ช่วยขยายประสบการณ์และตอบสนองความต้องการ ความเข้าใจ ความหมายของเรื่องราวบางเรื่องได้กว้างขวางพอ

1.8.2 เป็นเรื่องราวช่วยให้เกิดความเพลิดเพลิน สร้างนิสัยให้รักการอ่านได้มากกว่าแบบเรียน

1.8.3 ช่วยสนองความต้องการในการอ่าน การฝึกทักษะ ซึ่งเด็กจะใช้เวลาอ่านอย่างอิสระทั้งในห้องเรียน ห้องสมุด เป็นการเสริมสร้างลักษณะนิสัยให้รักการค้นคว้าและพัฒนาการอ่านได้มากกว่า (บันลือ พฤษะวัน 2524: 58)

2. เอกสารเกี่ยวกับการ์ตูนและภาพประกอบ

ผู้ศึกษาได้เสนอรายละเอียดเกี่ยวกับภาพการ์ตูนและภาพประกอบ ดังนี้

2.1 ความหมายของภาพ

2.2 ประเภทของภาพ

2.3 ลักษณะของภาพที่ดี

2.4 ประโยชน์ของภาพในการเรียนการสอน

2.1 ความหมายของภาพ

การ์ตูนเป็นทัศนวัสดุชนิดหนึ่ง จัดอยู่ในประเภทวัสดุฉายเส้น (graphic material) โดยเป็นภาพวาดหรือชุดของภาพวาดแสดงเรื่องราวหรือข่าวสารต่างๆ ให้ทั้งความขบขัน สนุกสนาน และช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องหรือเหตุการณ์ต่างๆ ได้ การ์ตูนส่วนใหญ่มักเป็นภาพวาดที่เกินเลยจากชีวิตจริงมีคำพูดประกอบภาพแต่ไม่มีรายละเอียดมากนักเน้นบุคลิกของตัวการ์ตูน โดยเฉพาะเรื่องส่วนตัวซึ่งแสดงความรู้สึกออกมาทางใบหน้า บางครั้งมีการใช้สัญลักษณ์ต่างๆ แทนคำพูด (กระทรวงศึกษาธิการ 2520: 24 – 27) นอกจากนี้ ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์ (2537: 4) ได้อธิบายความหมายของการ์ตูนว่า หมายถึงภาพวาดในลักษณะง่ายๆ บิดเบี้ยวโย้เย้ในลักษณะไม่เหมือนภาพในโลกแห่งความเป็นจริง ซึ่งมีรูปลักษณะที่เลียนแบบธรรมชาติ หรือลดทอนส่วนที่ไม่จำเป็นออก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสื่อความหมายแทนตัวหนังสือ เป็นผู้แสดงแทนในการพูดหรือแสดงออกต่างๆ ทั้งเป็นภาพประกอบตกแต่งมุ่งให้เกิดความสวยงาม น่าขัน ล้อเลียนเสียดสีในทางการเมือง สังคม และใช้เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์ ประกอบการเล่าเรื่องในทางบันเทิงคดีและสารคดีความรู้

ภาพวาดเป็นภาพที่มีลักษณะสำคัญ คือ สามารถควบคุมในการแสดงให้เห็นรายละเอียดหรือไม่ต้องการแสดงให้เห็นรายละเอียดได้ตามต้องการ ภาพวาดสามารถเน้นจุดสำคัญที่ต้องการ แสดงการเปรียบเทียบให้เห็นความเหมือนหรือความแตกต่าง แสดงความสัมพันธ์รวมทั้งจำลองภาพให้เห็นส่วนประกอบที่เป็นธรรมชาติ (สมพร จารุณัญญ์ 2538: 124-125)

สรุปได้ว่า ภาพประกอบ หมายถึง ภาพที่วาดขึ้นเพื่อถ่ายทอดหรือแสดงเรื่องราวและข่าวสารต่างๆ แสดงรายละเอียดได้เหมือนหรือไม่เหมือนธรรมชาติตามที่ต้องการ สามารถเป็นสื่อกลางทำให้ผู้ดูเกิดความรู้สึกเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว ในขณะที่เดียวกันการ์ตูนสามารถทำให้ผู้ดูเกิดความรู้สึกสนุกสนาน ตลกขบขันไปด้วย

2.2 ประเภทของภาพ

ภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กโดยทั่วไปจะมีลักษณะแตกต่างกัน ตามลักษณะของหนังสือดังนี้ (สมพร จารุณัญญ์ 2538: 121) ภาพประกอบหนังสือมี 2 ประเภทคือ ภาพประกอบประเภทบันเทิงคดีมีจุดเด่นคือ ใช้ประกอบเรื่องและผู้แต่งคิดแต่งขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่วนภาพประกอบสารคดีมีจุดเด่นคือ ใช้ประกอบเนื้อหาสาระเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากผู้แต่งศึกษารวบรวมเสนอ ภาพประกอบงานเขียนหนังสือสำหรับเด็กนิยมใช้ ภาพวาด ภาพถ่ายและภาพอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่อง สามารถจำแนกประเภทได้เป็นภาพวาด ภาพถ่าย และภาพฉายเส้น

สำหรับภาพการ์ตูนนั้น ไม่ว่าจะเป็นการ์ตูนธรรมดาหรือการ์ตูนเรื่องก็ตาม ถ้าพิจารณาตามคตินิยมของนักเขียนการ์ตูนแล้วจะพบว่า มีลักษณะ ดังนี้ (สมัคร ผลจำรูญ 2522: 24 – 25)

1. แบบเลียนของจริง (realistic type) เป็นการเขียนภาพให้มีลักษณะใกล้เคียงความเป็นจริงในธรรมชาติ ทั้งในเรื่องสัดส่วน รูปร่าง ลักษณะท่าทางและสภาพแวดล้อม ภาพแบบนี้มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริงมาก แต่ไม่ถึงกับเป็นภาพวาดเหมือนจริง

2. แบบล้อของจริง (cartoon type) เป็นภาพที่เขียนบิดเบือนไปจากความเป็นจริง มักเน้นเฉพาะลักษณะเด่น ๆ หรือที่สำคัญ ๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะให้เป็นการล้อเลียน และให้เกิดอารมณ์ขันแก่ผู้ดู เช่น ภาพการ์ตูนของวอลท์ ดิสนีย์

สรุปได้ว่า ภาพประกอบหนังสือมีหลายประเภทประกอบด้วยภาพวาด ภาพถ่าย ภาพลายเส้น ภาพการ์ตูน ผู้แต่งสามารถเลือกใช้ภาพประกอบได้ตามความเหมาะสมกับประเภทของหนังสือ ผู้ศึกษาจึงได้เลือกใช้ภาพวาดเป็นภาพประกอบหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ได้พัฒนาขึ้น

2.3 ลักษณะของภาพที่ดี

ภาพประกอบจะช่วยเพิ่มความสมบูรณ์ของหนังสือและเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่าน ดังนั้นภาพประกอบหนังสือจึงควรมีลักษณะ ดังนี้ (ถวัลย์ มาศจรัส 2544: 10) ภาพต้องมีความคมชัด ช่วยเสริมความเด่นชัดของเนื้อหา ภาพกับเนื้อหาสอดคล้องกัน มีคำบรรยายถูกต้องตามความเป็นจริง นอกจากนั้นนิพนธ์ สุขปรีย์ดี (2518: 62) และ ชม ภูมิภาค (2524: 139) กล่าวถึงลักษณะของการ์ตูนที่ดีสอดคล้องกัน ดังนี้

1. สื่อความหมายได้ถูกต้องทำให้ผู้ดูเข้าใจได้รวดเร็วโดยใช้สัญลักษณ์ที่คนทั่วไปรู้จักกันดี
2. แสดงภาพได้ตรงกับจุดมุ่งหมายของผู้สอน โดยทำให้ผู้อ่านสามารถระลึกถึงสิ่งที่จริงได้จากสัญลักษณ์นั้น ๆ
3. แสดงแนวคิดเพียงแนวคิดเดียว
4. ให้อารมณ์ขันแก่ผู้ดู
5. สามารถจูงใจให้ผู้ดูเกิดความรู้สึกคล้อยตามในทางสร้างสรรค์
6. คำบรรยายกะทัดรัดแต่มีความหมาย สามารถอธิบายเนื้อหาของภาพได้

สรุปได้ว่า ภาพที่ดีจะต้องมีแนวคิดเดียวโดยอาจจะเป็นภาพเลียนแบบชีวิตจริง เรื่องล้อเลียน เสียดสี เรื่องราวอภินิหาร เรื่องราวประทับใจ หรือเรื่องตลกขบขัน ภาพมีอิทธิพลเหนือความคิดของบุคคลโดยทั่วไป ซึ่งจะถ่ายทอดเนื้อหาออกมาโดยสร้างให้เข้าใจง่ายแก่การเข้าใจ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย และมีความรู้สึกคล้อยตาม ดังนั้น ภาพที่ดีสามารถใช้เป็นสื่อ

ในการจูงใจให้เด็กชอบอ่านและสนใจในการอ่าน จะช่วยให้เด็กได้ใช้ความคิดจินตนาการจากภาพนั้น ๆ ด้วย

2.4 ประโยชน์ของภาพประกอบในการเรียนการสอน

ภาพประกอบทำให้หนังสือเด็กมีคุณค่าเพิ่มขึ้นเป็นอย่างยิ่ง เพราะสามารถบอกความหมายของคำหรือข้อความ ช่วยให้ความเข้าใจและเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ภาพประกอบจึงมีประโยชน์ดังนี้ (สมศักดิ์ ศรีมานอนชน 2523: 45 -46)

1. ส่งเสริมให้เด็กสนใจและอ่านหนังสือโดยภาพมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการ โดยเฉพาะภาพสีทำให้หนังสือน่าอ่านมากยิ่งขึ้น
2. ช่วยให้ความเข้าใจความหมายยิ่งขึ้น เห็นความแตกต่างในเรื่องของรูปร่างการปฏิบัติ
3. ช่วยขยายประสบการณ์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นในสิ่งที่ไม่เคยพบเห็น สนใจอยากอ่านสิ่งที่มีความแปลกใหม่

นอกจากนี้ การ์ตูนก็เป็นภาพที่เด็กสนใจมากประเภทหนึ่ง ซึ่งให้ทั้งความรู้ ความเพลิดเพลิน และตลกขบขัน ดังนั้น การนำภาพการ์ตูนมาใช้ในการเรียนการสอนจะก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ ดังนี้ (ถวัลย์ มาศจรัส 2525: 4 – 8)

1. ช่วยสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็ก ทำให้เด็กเกิดแนวคิด ช่วยขยายขอบเขตของความรู้สึกรู้จักคิดและจินตนาการที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในจิตใจ ให้ปรากฏในรูปร่างที่มองเห็นได้
2. ช่วยกระตุ้นให้เด็กอยากเรียน ทำให้บทเรียนเป็นเรื่องง่าย น่าสนใจมากขึ้น การ์ตูนช่วยสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ให้มีชีวิตชีวา เด็กไม่เบื่อหน่ายต่อบทเรียน
3. สามารถใช้สอดแทรกจริยธรรมและคำสอนแก่เด็ก ทำให้เกิดแนวคิดที่ดี
4. ใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น เป็นจุดเริ่มต้นให้มีการอภิปรายถึงปัญหาต่าง ๆ ใช้สรุปประเด็นสำคัญ ๆ ของบทเรียนที่ยากให้ง่ายขึ้น ใช้แทนคำอธิบายที่ยาก ๆ และสลับซับซ้อน ให้เข้าใจง่าย
5. การ์ตูนเป็นเพื่อนของเด็กยามว่าง เปิดโอกาสให้เด็กแต่ละคนเรียนรู้ทดลองค้นคว้าด้วยตนเองได้ ยั่วเย้าและท้าทายให้เด็กแสดงออกอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น
6. การ์ตูนช่วยฝึกฝนและเพิ่มความสนใจในการอ่าน เมื่อนำมาทำเป็นหนังสืออ่านประกอบสำหรับเด็ก ใช้สอนนักเรียนเป็นรายบุคคลได้
7. ช่วยให้เกิดฝึกความคิด เพราะเด็กจะต้องคิดจึงสามารถเข้าใจ ความหมายของภาพ และแปลภาพออกมาเป็นภาษาได้

สรุปได้ว่าภาพประกอบและการ์ตูนมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนหลายประการ เริ่มจากการใช้เพื่อการจูงใจ ใ้ใจในการเริ่มบทเรียน ใช้เพื่อประกอบการอธิบายเนื้อหาและใช้เพื่อส่งเสริมกิจกรรมของนักเรียน

3. เอกสารเกี่ยวกับจังหวัดสงขลา

ผู้ศึกษาได้นำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับจังหวัดสงขลาตามรายละเอียดดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของเมืองสงขลา
2. สภาพทางภูมิศาสตร์
3. อาชีพที่สำคัญ
4. แหล่งท่องเที่ยว
5. มรดกทางวัฒนธรรม

3.1 ประวัติความเป็นมาของเมืองสงขลา

สงขลาเป็นจังหวัดหนึ่งอยู่ในภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งมีประวัติความเป็นมายาวนานมาก ก่อนที่จะมาเป็นเมืองสงขลาในปัจจุบัน ดังที่สนิท บุญฤทธิ (2545: 5) ได้เขียนไว้ว่า เมืองสงขลาได้เกิดขึ้นมาแล้วหลายครั้งต่างกาลเวลาและต่างตำแหน่งที่ตั้ง หลังจากที่เมืองสทิงปุระ หรือสทิงพาราณสีล่มสลายในปลายพุทธศตวรรษที่ 19 ก่อให้เกิดชุมชนเมืองใหม่ขึ้นบริเวณรายรอบที่เป็นวัดพะโคะ ซึ่งได้เจริญอยู่ระยะหนึ่งก่อนถึงกาลล่มสลายลงอย่างสิ้นเชิงในพุทธศตวรรษที่ 22 การล่มสลายครั้งหลังของชุมชนสทิงปุระ ก่อให้เกิดชุมชนใหม่ที่สำคัญในลุ่มทะเลสาบขึ้นอย่างน้อย 2 ชุมชน ชุมชนหนึ่งตั้งอยู่บนฝั่งทะเลสาบตอนใน คือ ชุมชนบางแก้ว เขาชัยสน อันเป็นต้นกำเนิดของเมืองพัทลุงปัจจุบัน กับอีกชุมชนหนึ่งที่ตั้งอยู่บนสันทรายติดเชิงเขาตอนล่างของคาบสมุทรสทิงพระ คือ ชุมชนหัวเขาแดง ที่เรียกกันในยุคแรกด้วยสำเนียงของชนชาติต่างภาษาว่า ซิงกอรา ตามคำเรียกภูเขา คือ “สิงขร” ว่า สี-ชะ-ระ กระทั่งคลี่คลายมาเป็นเมืองสงขลาในปัจจุบัน (บุรีรัตน์ สามัตถิยะ 2543: 122 – 123) ได้เขียนถึงเมืองสงขลาไว้ว่า สงขลาเดิมชื่ออะไรไม่แน่ชัด แต่จากการสันนิษฐานของนักโบราณคดีว่า สงขลาเดิมชื่อ “สิงขร” แปลว่า ภูเขา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงวินิจฉัยว่า เดิมชื่อ “สิงหนคร” และต่อมาชาวมลายูซึ่งอาศัยอยู่เป็นส่วนใหญ่เรียกเพี้ยนเป็น “สิงคระ” หรือ “ซิงคะรา” แต่การที่ไทยเรียกว่าสงขลานั้น พระองค์ไม่ได้ทรงอธิบายไว้

เรื่องราวของเมืองสงขลาได้บันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา มีความเจริญรุ่งเรืองของชุมชนต่าง ๆ ตามถิ่นที่ตั้งท่ามาหากินของชาวเมือง ซึ่งย้ายถิ่นที่อยู่ไปตามความเจริญในแต่ละยุคแต่ละสมัย เพื่อความเหมาะสมกับการประกอบอาชีพ ชุมชนต่าง ๆ คือ ชุมชน สะทิงหม้อ ชุมชนสทิงพระ ชุมชนหัวเขาแดง ชุมชนฝั่งแหลมสน ชุมชนบ่อยางซึ่งเป็นจังหวัดสงขลาในปัจจุบัน

3.2 สภาพทางภูมิศาสตร์

สงขลาเป็นจังหวัดใหญ่ที่กำลังได้รับการพัฒนาเป็นเมืองหลักของภาคใต้ตอนล่าง มีเนื้อที่ประมาณ 7,582 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพโดยเส้นทางคมนาคม 957 กิโลเมตร โดยทางรถไฟ 1,200 กิโลเมตร โดยทางรถยนต์ หรือ 1 ชั่วโมง 15 นาทีโดยทางเครื่องบิน เป็นจังหวัดที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย

สงขลาเป็นจังหวัดศูนย์รวมหน่วยงานราชการ ธุรกิจเอกชน สถาบัน โดยเฉพาะสถาบันการศึกษา ทางด้านเศรษฐกิจ อำเภอหาดใหญ่เป็นศูนย์กลางการค้าของภาคใต้ สงขลามีทั้งท่าเทียบเรือน้ำลึกและท่าเทียบเรือประมงขนาดใหญ่ (สนธิ บุญญฤทธิ์ 2543 : 2)

จังหวัดสงขลาแบ่งการปกครองออกเป็น 16 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอสะเดา อำเภอระโนด อำเภอสทิงพระ อำเภอสิงหนคร อำเภอกระแสสินธุ์ อำเภอควนเนียง อำเภอบางกล่ำ อำเภอรัตนภูมิ อำเภอนาหม่อม อำเภอคลองหอยโข่ง และอำเภอหาดใหญ่ มีอาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุง ทิศใต้ติดต่อกับจังหวัดยะลาและสหพันธ์มาเลเซีย ทิศตะวันออกติดต่อกับจังหวัดปัตตานีและอ่าวไทย ทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดพัทลุงและจังหวัดสตูล (วิรัชชัย ปทุมส่องทอง 2546: 100 – 101)

3.3 อาชีพที่สำคัญ

จังหวัดสงขลามีพื้นที่ทางทิศตะวันออกซึ่งเป็นที่ตั้งของอำเภอสทิงพระ อำเภอระโนด ติดต่อกับชายฝั่งทะเลอ่าวไทยเป็นแนวยาว ประชากรส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพประมง ส่วนทางทิศตะวันตกมีพื้นที่ติดต่อกับทะเลสาบบริเวณอำเภอสิงหนคร อำเภอกระแสสินธุ์ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา สำหรับอาชีพปลูกยางพาราจะทำกันมากในอำเภอสะบ้าย้อย เทพา นาทวี สะเดา หาดใหญ่ คลองหอยโข่ง และอำเภอรัตนภูมิ อาชีพเลี้ยงสัตว์จะมีกระจายอยู่ทั่วไปในทุกอำเภอ และยังมีอาชีพบริการนักท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวที่มีอยู่จำนวนมากเช่น ชายทะเล น้ำตก อุทยานนกน้ำ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (เกษรวินทร์ ไชยแก้ว 2542: 20 – 23)

3.4 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

สงขลานอกจากจะเป็นเมืองที่มีประวัติความเป็นมายาวนานแล้ว นอกจากนี้

ยังมียังมีแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติทั้งชายทะเล น้ำตก ภูเขา วนอุทยานนกน้ำ โดยเฉพาะเกาะยอ ไข่มุกกลางทะเลสาบสงขลา ที่มีสะพานติณสูลานนท์เชื่อม 2 ฝั่งแผ่นดินใหญ่ มีความยาว 2.6 กิโลเมตร (สนธิ บุญญฤทธิ์ 2543: 3) ที่ตั้งของจังหวัดสงขลาถูกขนานไปด้วยอ่าวไทย และทะเลสาบสงขลาจึงได้ชื่อว่าเมืองสองทะเล ทะเลสาบสงขลามีทิวทัศน์สวยงาม มีเกาะต่าง ๆ เช่น เกาะยอ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เมืองหาดใหญ่เป็นศูนย์กลางทางการค้ามีนักท่องเที่ยวชาวไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ และชาติอื่น ๆ เข้ามาเที่ยวเป็นจำนวนมากตลอดปี (บุรียรัตน์ สามีตติยะ 2543: 126 – 128)

3.5 มรดกทางศิลปวัฒนธรรม

สงขลาเป็นแหล่งศิลปวัฒนธรรม มีแหล่งชุมชนโบราณ โบราณสถาน โบราณวัตถุ เป็นแหล่งแสดงศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่สำคัญ ทั้งหนังตะลุงและโนรา สงขลามีศิลปินแห่งชาติ ด้านศิลปะการแสดงหลายคน (สนธิ บุญญฤทธิ์ 2543: 3) งานวิจัยของสถาบันทักษิณคดีศึกษา ระบุว่า โนราเป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านของภาคใต้มีความรุ่งเรืองมากบริเวณรอบทะเลสาบสงขลา เป็นวัฒนธรรมเก่าแก่ของภาคใต้มาไม่น้อยกว่า 400 ปี โนราเป็นการรำยรำสำหรับบูชาเทพเจ้า พระอิศวร พระพรหม พระนารายณ์ ในศาสนาพราหมณ์ เมื่อศาสนาพราหมณ์เข้าสู่ภาคใต้จึงนำ การละเล่นชนิดนี้เข้ามาด้วย (นิพัทธ์พร เฟ็งแก้ว 2543: 265)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงได้รวบรวมเนื้อหาจากเอกสาร ตำราต่าง ๆ เกี่ยวกับ จังหวัดสงขลาในด้านประวัติความเป็นมา ลักษณะทางภูมิศาสตร์ อาชีพที่สำคัญ แหล่งท่องเที่ยว และมรดกทางวัฒนธรรม ของจังหวัดสงขลา มาพัฒนาเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบภาพ เรื่อง สงขลาบ้านของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อประกอบการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

4. เอกสารเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ผู้ศึกษาได้เสนอรายละเอียดเกี่ยวกับความพึงพอใจตามหัวข้อต่อไปนี้

- 4.1 ความหมายของความพึงพอใจ
- 4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
- 4.1 ความหมายของความพึงพอใจ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจในงาน (อ้างในธารา เกรือ ละม้าย.2541: 36 – 37) ดังนี้

เบนจามิน (Benjamin B. Wolman) ได้ให้ความหมายของ ความพึงพอใจว่า เป็นความรู้สึกที่มีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จ ตามความมุ่งหมาย ตามความต้องการหรือตามแรงจูงใจ

วิกเตอร์ (Victor H. Vroom) ได้ให้ความหมายของ ความพึงพอใจในงานว่าเป็นผลที่ได้จากการที่บุคคลได้เข้าไปมีส่วนร่วมในงานที่ตนทำ ความพึงพอใจในงานหรือทัศนคติในนั้นเป็นคำที่ใช้แทนกันได้ และทัศนคติในทางลบ จะแสดงให้เห็นถึงความไม่พึงพอใจในงาน

คาร์เทอร์ (Carter V. Good) ได้ให้ความหมายของ ความพึงพอใจในงานว่า เป็นระดับความพึงพอใจที่มีต่องาน ซึ่งเกิดขึ้นจากความสนใจ และทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสภาพการทำงาน

ธารา เครือละม้าย ได้ให้ความหมายของ ความพึงพอใจว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพของจิตใจหรือท่าทีของจิตใจหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อลักษณะงาน รวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับงาน ซึ่งสิ่งแวดล้อมดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องกับขวัญของบุคคลนั้นด้วย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น บุคคล กลุ่มคน สถานการณ์ วิธีการ เมื่อสิ่งเหล่านี้ตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางร่างกายและจิตใจของบุคคลนั้น ความพึงพอใจเป็นเกณฑ์อย่างหนึ่งที่ใช้สำหรับวัดคุณภาพของการให้บริการของบุคคล หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ

4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในงาน

ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานส่วนใหญ่เป็นทฤษฎีการจูงใจ ทฤษฎีซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย มีดังนี้

ทฤษฎีของมาสโลว์ เป็นทฤษฎีความต้องการ (need theory) เน้นถึงสิ่งที่มนุษย์ส่วนใหญ่ต้องการและได้รับ โดยแบ่งเป็นระดับความต้องการ 5 ระดับ ได้แก่ ความต้องการขั้นพื้นฐาน ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการเป็นเจ้าของ ความต้องการเป็นที่ยอมรับ และความต้องการประสบความสำเร็จ ตามลำดับ ความต้องการประสบความสำเร็จถือเป็นความต้องการสูงสุดของบุคคล

ทฤษฎีของลอร์เลอร์ เป็นทฤษฎีความเที่ยงธรรมหรือความเสมอภาค (equity theories) ที่เน้นความพึงพอใจ ซึ่งตัดสินโดยการเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังกับสิ่งที่ควรจะได้รับกับสิ่งที่ได้รับ

ทฤษฎีของเฮิร์ชเบิร์ก เป็นทฤษฎี 2 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบแรกเป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในงาน เช่น ความก้าวหน้าในงาน การยอมรับนับถือในความสามารถจากผู้อื่น ความรับผิดชอบในงาน เป็นต้น ส่วนองค์ประกอบที่สองเป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิด

เกิดความไม่พึงพอใจในงาน เช่น ความไม่มั่นคงในงาน เงินเดือน สภาพการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน

จากทฤษฎีดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเกิดขึ้นได้หลังจากบุคคลได้รับในสิ่งที่ตนต้องการหรือคาดหวัง แต่หากไม่เป็นไปตามความต้องการก็จะเป็นความไม่พึงพอใจ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หนังสือประกอบบทเรียนประกอบการเรียนการสอนมีผู้ทำการวิจัยไว้ดังนี้ อิมใจ เรือนเพชร (2533) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ยางพารา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการทำวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการอ่านสูงกว่าก่อนการอ่านหนังสือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประภาศรี กรเกษม (2533) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนจากหนังสือการ์ตูนประกอบบทเรียนกับวิธีสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษบทเรียนที่ 3, 4 และ 5 ของนักเรียนที่เรียนจากหนังสือการ์ตูนประกอบบทเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจาก วิธีสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01 และ .01 ตามลำดับ นอกจากนี้ วิทวัส ชัตติยะมาน (2536) ได้ทดลองสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง การอนุรักษ์สัตว์ป่า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยสร้างเป็นหนังสือที่มีภาพการ์ตูนประกอบ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริบุญญา มาดี (2536) ซึ่งได้ทดลองสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง โรคเอดส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยสร้างเป็นหนังสือที่มีภาพการ์ตูนประกอบ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุฑามาศ สุขเกษม (2542) ได้ทดลองสร้างหนังสืออ่านประกอบกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (วิทยาศาสตร์) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง พืชดอก การสืบพันธุ์ของสัตว์ หิน ทรอย แร่ธาตุ ป่าไม้ ชีวิตบริเวณและระบบนิเวศ แสง ไฟฟ้า ความร้อนและสสาร แรงดันและความกดดัน สารเคมี ระบบสุริยะจักรวาล และความก้าวหน้าด้านอวกาศและดาวเทียมไทยคม โดยสร้างเป็นคำบรรยายประกอบภาพ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการอ่านสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการอ่านทุกเรื่องอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .01 และประเมินความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูวิชาการ และศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการจัดรูปเล่ม การจัดภาพ เนื้อหาและการใช้ภาษาอยู่ในเกณฑ์ที่ดีและดีมาก สอดคล้องกับผล การใช้หนังสืออ่านประกอบของ เกษวรินทร์ ไชยแก้ว (2542) ได้ทดลองสร้างหนังสืออ่านประกอบ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สังคมศึกษา) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 15 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง สภาพชุมชนจังหวัดสงขลา ความเจริญรุ่งเรืองในสมัยอยุธยา พระเจ้าตากสินกับการกู้เอกราช พระยาพิชัยดาบหัก ชาวบ้านบางระจัน พระยาโกษาธิบดี (ปาน) ศาสนาในประเทศไทย โบราณสถาน โบราณวัตถุในจังหวัดสงขลา สิทธิหน้าที่ของพลเมืองไทย การรวมกลุ่มสหกรณ์ อาชีพหัตถกรรมและอุตสาหกรรม อาชีพเกษตรกรรม ประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน การเปลี่ยนแปลงประชากรและรัฐธรรมนูญกับการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา โดยสร้างเป็นหนังสือบรรยายประกอบภาพ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการอ่านสูงกว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการอ่านทุกเรื่องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และประเมินความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูวิชาการ และศึกษานิเทศก์ที่มีต่อการจัดรูปเล่ม การจัดภาพ เนื้อหาและการใช้ภาษาอยู่ในเกณฑ์ที่ดีและดีมาก

ต่อมา สมร ธรรมโชติ (2545) ได้ทดลองสร้างหนังสืออ่านประกอบกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (วิทยาศาสตร์) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 15 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง พืชดอกและพืชไร้ดอก การขยายพันธุ์พืช พืชสมุนไพร สัตว์ ชีวบริเวณและระบบนิเวศ ดิน หิน ททรายและแร่ ป่าไม้ สสารและพลังงานความร้อน แสง ไฟฟ้า แรง แรงดันและความกดดันของอากาศ สารเคมี ระบบสุริยจักรวาล การสื่อสาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับชีวิตประจำวัน โดยสร้างเป็นหนังสือบรรยายประกอบภาพ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนสูงกว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการเรียนทุกเรื่องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และประเมินความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูวิชาการและศึกษานิเทศก์ที่มีต่อการจัดรูปเล่ม การจัดภาพ เนื้อหา และการใช้ภาษา อยู่ในเกณฑ์ที่ดีและดีมาก ในปีเดียวกัน ชญาณี ชัดติยะมาน (2545) ได้สร้างหนังสือเสริมประสบการณ์ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 13 ทักษะ เป็นเรื่องราวประกอบภาพการ์ตูนใช้กับนักเรียน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมทุกทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากงานวิจัยข้างต้นเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มีภาพประกอบในลักษณะต่าง ๆ และพัฒนาขึ้นตามขั้นตอนโดยคำนึงถึงจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก มีประสิทธิภาพ

ในการเรียนรู้ของเด็ก สามารถช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก เสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมในด้านต่าง ๆ ได้มีผู้ทำการวิจัยไว้ ดังนี้ สุวีระภรณ์ พิพัฒน์นัฐติกร (2523) ซึ่งสร้างหนังสืออ่านประกอบร้อยกรองเพื่อฝึกทักษะในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของนักเรียนต่อหนังสืออ่านประกอบร้อยกรองอยู่ในระดับดี วิทวัส ชัดติยะมาน (2536) ได้ทดลองสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง การอนุรักษ์สัตว์ป่า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยสร้างเป็นหนังสือที่มีภาพการ์ตูนประกอบ พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือ อ่านเพิ่มเติมอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของศิริกัญญา มาติ (2536) ซึ่งได้ทดลองสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง โรคเอดส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยสร้างเป็นหนังสือที่มีภาพการ์ตูนประกอบ พบว่านักเรียนมีความพอใจต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมในระดับดี

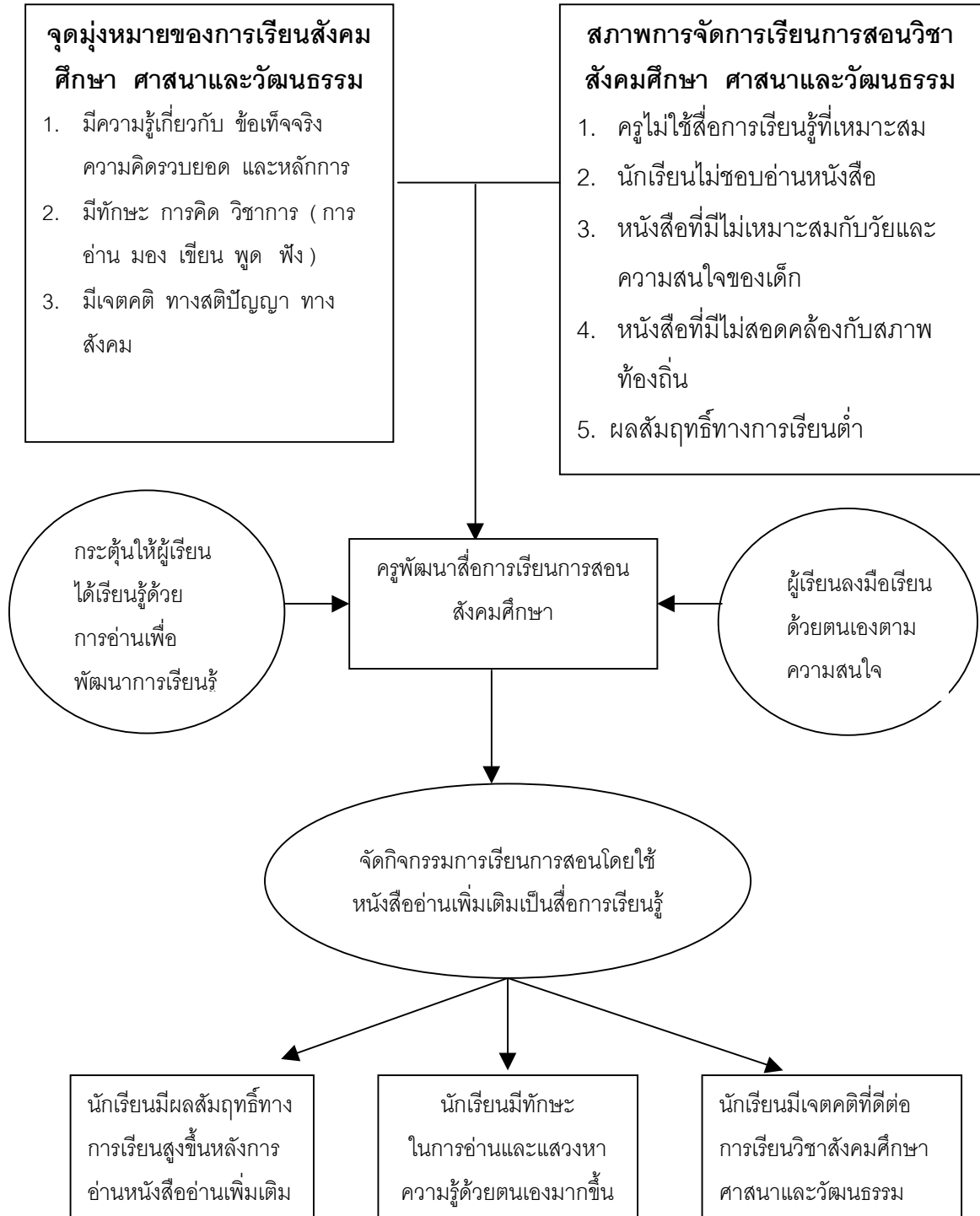
จุฑามาศ สุขเกษม (2542) สร้างหนังสืออ่านประกอบวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏว่าความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้นั่งหนังสืออ่านเพิ่มเติมอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ในปีเดียวกัน เกษวรินทร์ ไชยแก้ว (2542) ซึ่งได้สร้างหนังสืออ่านประกอบวิชาสังคมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้นั่งหนังสืออยู่ในระดับมากและมากที่สุด และสอดคล้องกับ ลำไย บัวพิทักษ์ (2542) ได้ศึกษาการใช้นิทานพื้นบ้านอีสานในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานในระดับมาก รำพา ฤชาชัย (2545) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนภาษาไทย เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคเหนือชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการใช้นิทานพื้นบ้านภาษาไทย เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคเหนือในระดับมาก

จากผลงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมด เป็นสิ่งยืนยันได้ว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบภาพหรือภาพการ์ตูน ทำให้เด็กเกิดความสนใจในบทเรียน พัฒนาทักษะการอ่าน และเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ดังปรากฏผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นกว่าเดิม ดังนั้น การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรและท้องถิ่น เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยคำนึงถึงจิตวิทยา

พัฒนาการเด็ก ช่วยให้การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้น

จากการที่ได้ศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม ทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ มีความมั่นใจในการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมและสามารถพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เสริมทักษะและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียน จึงได้กรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

กรอบแนวคิดการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีวิธีดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. วิธีการหาประสิทธิภาพเครื่องมือ
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนในช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – ปีที่ 6 โรงเรียน วัดม่วงค่อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 73 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดม่วงค่อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้พัฒนาเครื่องมือสำหรับใช้ประกอบการศึกษา รวม 6 ชนิด ได้แก่ เครื่องมือที่เป็นนวัตกรรม 2 ชนิด และเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม 4 ชนิด

เครื่องมือที่เป็นนวัตกรรม มี 2 ชนิด ได้แก่

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา
2. แผนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ชุมชนกับกาลเวลา จำนวน 5 แผน

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม มี 4 ชนิด ได้แก่

1. แบบฝึกหัดทำแบบทเรียน จำนวน 5 ชุด ๆ ละ 10 ข้อ
2. แบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 20 ข้อ
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน
4. แบบประเมินหนังสือสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

เครื่องมือที่เป็นนวัตกรรม มีขั้นตอนในการพัฒนาและทดสอบประสิทธิภาพเครื่องมือ
ดังนี้

2.1 หนังสืออ่านเพิ่มเติม ผู้ศึกษาได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลา บ้านของเรา เพื่อประกอบการเรียนการสอน เรื่อง จังหวัดของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาและทดสอบประสิทธิภาพ
ดังนี้

2.1.1 ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้
ที่คาดหวังรายปีและสาระการเรียนรู้รายปี จากหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดม่วงค่อม

2.1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการพัฒนานหนังสือสำหรับเด็ก ความสนใจ ความต้องการในการอ่านตามหลักจิตวิทยาและพัฒนาการเด็ก

2.1.3 ศึกษาข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวของจังหวัดสงขลา จากตำราและ
เอกสารสารคดีต่าง ๆ แล้วนำมากำหนดกรอบความคิดรวบยอดและจุดประสงค์การเรียนรู้
ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.1.4 แบ่งโครงเรื่องเป็นตอน ๆ ให้สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาเป็น 5 บท
ดังนี้

- บทที่ 1 ความเป็นมาของจังหวัดสงขลา
- บทที่ 2 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ
- บทที่ 3 อาชีพเพื่อชีวิต
- บทที่ 4 สงขลาเมืองท่องเที่ยว
- บทที่ 5 มรดกเมืองสงขลา

2.1.5 สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา โดยนำเนื้อหา
ที่แบ่งไว้มาเรียบเรียงเขียนเป็นรายละเอียดของแต่ละบท ได้ดังนี้

บทที่ 1 ความเป็นมาของเมืองสงขลา ซึ่งประกอบด้วย ประวัติและที่มา
ของชื่อสงขลา เรื่องราวความเป็นมาของเมืองสงขลาตั้งแต่สมัยโบราณซึ่งตั้งขึ้นแห่งแรกที่ชุมชน

สะท้อนให้เห็นว่า ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงในสมัยต่าง ๆ ความเจริญและการย้ายถิ่นฐานที่ตั้งของชุมชนต่าง ๆ มาจนถึงที่ตั้งเมืองสงขลาในปัจจุบัน

บทที่ 2 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้
อาณาเขตของจังหวัดสงขลา แผนที่แสดงที่ตั้งของอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดสงขลา การแบ่งเขตพื้นที่ที่ตามลักษณะภูมิประเทศในจังหวัดสงขลา ลักษณะอากาศของจังหวัดสงขลา

บทที่ 3 อาชีพเพื่อชีวิต ประกอบด้วยรายละเอียดเนื้อหา ดังนี้ อาชีพเกษตรกรรม ประมง เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย อุตสาหกรรม และอาชีพบริการการท่องเที่ยว

บทที่ 4 สงขลาเมืองท่องเที่ยว ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ คำขวัญประจำจังหวัดสงขลา แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและสัญลักษณ์ ได้แก่ แหลมสมิหลา น้ำตกโตนงาช้าง อุทยานนกน้ำคูขุด อุโมงค์ประวัติศาสตร์เขาน้ำค้าง วัดพะโคะหรือวัดราชประดิษฐ์ วัดถ้ำตลอด พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจังหวัดสงขลา พิพิธภัณฑ์คติชนวิทยาสถาบันทักษิณคดีศึกษา และทะเลสาบสงขลา

บทที่ 5 มรดกเมืองสงขลา ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้ สถาบันการศึกษาในระดับต่าง ๆ ศาสนาของคนในจังหวัดสงขลา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของจังหวัดสงขลา

ต่อจากนั้นจึงได้กำหนดลักษณะรูปเล่มและลักษณะภาพประกอบหนังสือ ดังนี้

1) *ลักษณะการจัดรูปเล่ม* จัดเป็นรูปแนวตั้งขนาด 19 x 27 เซนติเมตร ภายในเล่ม นำเสนอเนื้อหาเป็นเรื่องราวบทละคร โดยสมมติสภาพและบทบาทของตัวละครที่มีสภาพใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ใช้ภาพประกอบเรื่องราวอย่างสนใจทุกตอน

2) *ลักษณะภาพประกอบ* เสนอเป็นภาพการ์ตูนเลียนแบบของจริง

2.1.6 นำหนังสือที่จัดทำขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

เพื่อทำการตรวจสอบพิจารณา ในด้านต่าง ๆ คือ ด้านรูปเล่มและการจัดรูปแบบ ความเหมาะสมของภาพ เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ และด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องของหนังสือแล้วนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1) *ด้านความเหมาะสมของภาพ* ภาพมีความเหมาะสมกับเหตุการณ์ แต่ควรปรับสีพื้นของภาพให้น่าสนใจ บางภาพไม่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา เช่น ครูส่งเอกสารแนะนำให้นักเรียนศึกษาแต่ในมือครูไม่มีเอกสาร เป็นต้น

2) *ด้านเนื้อหา* การแบ่งเนื้อหาในแต่ละบทมีความชัดเจน มีความยาวของเนื้อหาเพียงพอ รายละเอียดของเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน แต่ควรปรับบทสนทนาโดย

พยายามใช้คำ ที่เป็นภาษาไทยและสัมพันธ์กับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียน เช่น ใช้คำว่า แก้อี้ แทนคำว่า โซฟา เป็นต้น จะช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจเรื่องราวได้ดีขึ้น

สำหรับด้านอื่นไม่มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุง

2.1.7 นำหนังสือที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ โดยใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่งเดียบ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน ซึ่งมีผลการเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน คละกัน

2.1.8 นำข้อมูลจากการทดลองใช้หนังสือ มาปรับปรุงเพื่อให้หนังสือมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2.1.9 นำหนังสือที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดม่วงค่อม จำนวน 20 คน

ผู้ศึกษาได้สรุปโครงสร้างของการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลา บ้านของเรา ได้ดังนี้

โครงสร้างการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม
เรื่อง สงขลาบ้านของเรา

↓

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถเล่าเรื่องราวด้านต่าง ๆ ของจังหวัดสงขลาได้

↓

ผู้อ่านเป้าหมาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

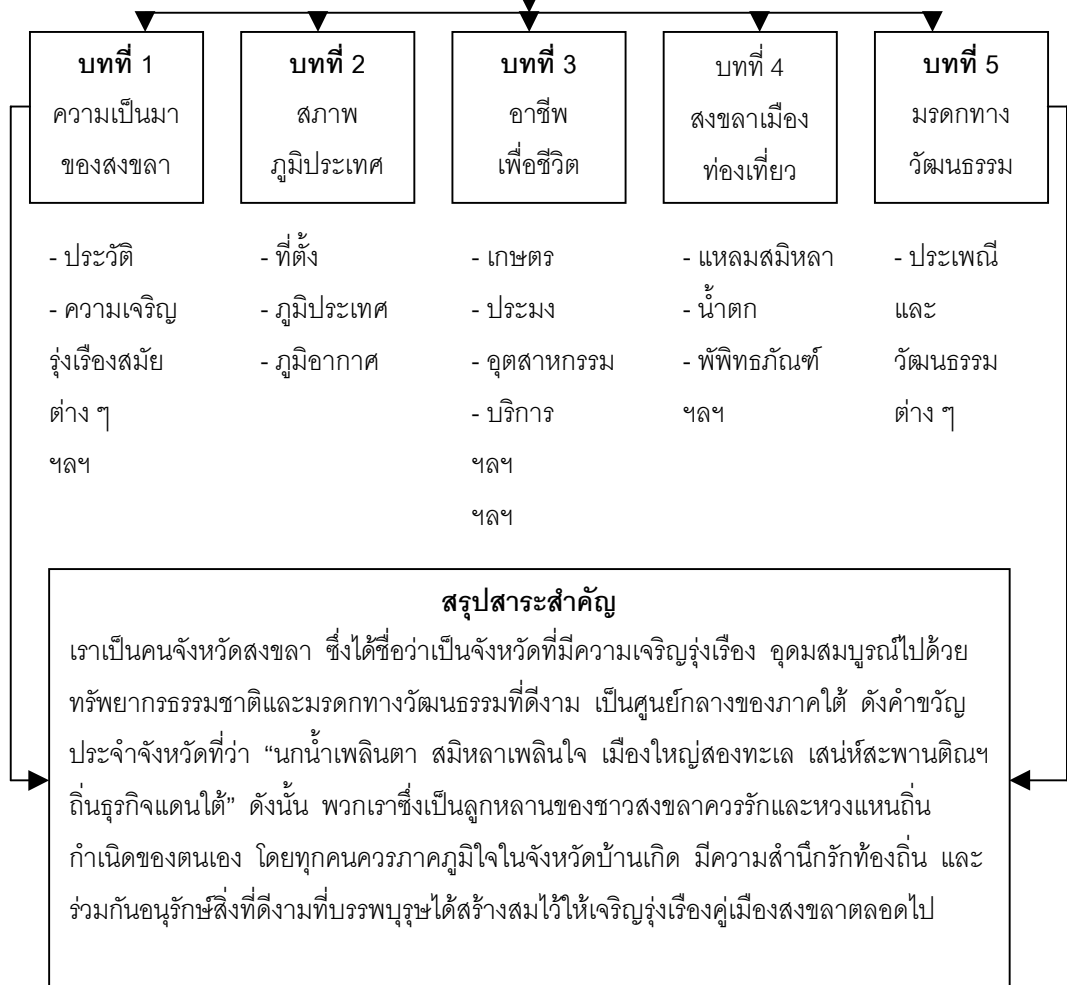
↓

บทนำเรื่อง

ในฐานะที่เราเกิดในจังหวัดสงขลา ได้ชื่อว่าเป็นคนสงขลา ดังนั้น เราจึงควรเรียนรู้เรื่องราวความเป็นมาเกี่ยวกับจังหวัดสงขลาซึ่งเป็นบ้านเกิดของเรา

↓

โครงสร้างเนื้อหาสาระ

2.2 แผนการสอน ผู้ศึกษาได้ทำแผนการสอนใช้ประกอบในการเรียนรู้เรื่อง จังหวัดของเรา เพื่อใช้ทดสอบประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา จำนวน 5 แผน เวลา 12 ชั่วโมงโดยได้ศึกษาเอกสารหลักสูตรและมีขั้นตอนในการเขียนแผนการสอน ดังนี้

- 2.2.1 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรในวิชาที่จะสอน** ได้แก่ การวิเคราะห์จุดประสงค์ประจำวิชา
- 2.2.2 กรอกรผลการวิเคราะห์หลักสูตร** ลงในตารางการวิเคราะห์หลักสูตร
- 2.2.3 กำหนดเนื้อหาย่อยและจุดประสงค์ย่อย** กำหนดคาบเวลาให้เหมาะสม
- 2.2.4 ศึกษาแนวการสอนของกรมวิชาการ** เพื่อนำกิจกรรมมาพิจารณาเป็นแนวในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2.5 เขียนแผนการสอน จำนวน 5 แผน เวลา 12 ชั่วโมง โดยกำหนดสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาให้เหมาะสมกับเวลา กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ กำหนดสื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ โดยใช้รูปแบบการเขียนแผนแบบเรียงหัวข้อ

ประเภทเครื่องมือที่ใช้พัฒนาวัตกรรม

2.3 แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน สำหรับวัดความรู้หลังจากการเรียนรู้จากหนังสืออ่านเพิ่มเติมแต่ละบท จำนวน 5 ชุด มีลักษณะเป็นแบบเติมคำ ตอบคำถามสั้น ๆ แบบโยงเส้นจับคู่ วาดภาพประกอบคำบรรยาย และแบบเลือกข้อถูกข้อผิด ใช้วัดผลบทเรียนละ 1 ชุด โดยมีขั้นตอนการสร้าง คือ ศึกษารูปแบบและหลักการวัดและประเมินผลหลังเรียน จากเอกสารเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ศึกษารายละเอียดเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง สงขลาบ้านของเรา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จัดทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ รวบรวมข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข แล้วจึงนำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนไปใช้กับกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่งเลียบ จำนวน 10 คน รวบรวมข้อบกพร่องที่พบมาปรับปรุงแบบฝึกหัดให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนำแบบฝึกหัดที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดม่วงค่อม จำนวน 20 คน

2.4 แบบทดสอบหลังเรียน ตามเนื้อหาที่กำหนดจำนวน 20 ข้อ มีขั้นตอนการสร้างและทดสอบประสิทธิภาพ ดังนี้

2.4.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการทดสอบ เพื่อวัดพัฒนาการด้านความรู้ของนักเรียนหลังจากได้เรียนรู้เรื่อง สงขลาบ้านของเรา

2.4.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเอกสารเกี่ยวกับการประเมินผลกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สังคมศึกษา)

2.4.3 ศึกษาเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนกับกาลเวลา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.4.4 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง จังหวัดสงขลา ประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อสร้างแบบทดสอบให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้

2.4.5 กำหนดรูปแบบของแบบทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ มีหลักในการสร้าง ดังนี้ (วรรณดี แสงประทีปทอง 2545: 105)

- 1) เขียนคำถามให้ตรงวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด
- 2) คำถามแต่ละข้อถามสาระที่สำคัญเพียงประเด็นเดียว
- 3) คำถามและคำตอบชัดเจนไม่คลุมเครือ
- 4) หลีกเลี่ยงคำถามที่ใช้ปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ
- 5) คำถามแต่ละข้อมีคำตอบถูกเพียงคำตอบเดียว
- 6) ตัวเลือกที่ใช้สอดคล้องกับประเด็นคำถาม

2.4.6 เขียนข้อสอบตามวัตถุประสงค์ ทบทวนดูให้ข้อสอบนั้นครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.4.7 จัดทำแบบทดสอบและเขียนคำชี้แจงการทำแบบทดสอบ

2.4.8 นำแบบทดสอบหลังเรียนไปตรวจสอบ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อหาค่า IOC ซึ่งได้ระดับค่าเฉลี่ย 0.80 และข้อเสนอแนะ รวบรวมทำการปรับปรุงแบบทดสอบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ แบบทดสอบมีความชัดเจนครอบคลุมเนื้อหา สามารถวัดความรู้ของนักเรียนได้ แต่มีข้อเสนอแนะว่า แบบทดสอบหลังเรียนข้อ 13 หากพิจารณาให้ดีจะมีคำตอบที่ถูกต้องหลายคำตอบจึงได้ปรับปรุงข้อคำถามของแบบทดสอบหลังเรียนข้อ 13 ให้รัดกุมยิ่งขึ้น

2.4.9 นำแบบทดสอบไปหาคุณภาพ โดยให้นักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 10 คน ทำแบบทดสอบ จำนวน 25 ข้อ แล้วนำผลมาวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ พบว่าแบบทดสอบมีค่าความยากอยู่ระหว่าง .40 - .60 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20 - .60 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.72 จึงได้ทำการปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากขึ้นแล้วเลือกแบบทดสอบไว้จำนวน 20 ข้อ เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2.4.10 นำแบบทดสอบไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน ทำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 20 ข้อ

2.5 แบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน

ใช้สำหรับสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการให้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลา บ้านของเรา มีขั้นตอนดังนี้

2.5.1 กำหนดเป้าหมายของความพึงพอใจที่ต้องการวัดให้ชัดเจน โดยกำหนดว่าจะวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา

2.5.2 กำหนดรูปแบบโครงสร้างของคำถาม ซึ่งผู้ศึกษากำหนดเป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับของ Likert มีคะแนนดังนี้

ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด	5 คะแนน
ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก	4 คะแนน
ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง	3 คะแนน
ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย	2 คะแนน
ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด	1 คะแนน

และได้นำมาคำนวณค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์การแบ่งความหมายของข้อมูลมีค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	แปลผล
4.51 – 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด
3.51 – 4.50	เห็นด้วยมาก
2.51 – 3.50	เห็นด้วยปานกลาง
1.51 – 2.50	เห็นด้วยน้อย
1.00 – 1.50	เห็นด้วยน้อยที่สุด

2.5.3 เขียนแบบสอบถามฉบับร่าง ตามโครงสร้างซึ่งครอบคลุมเนื้อหา

2.5.4 นำแบบสอบถามไปทดลอง โดยใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลองย่อย จำนวน 10 คน นำผลมาวิเคราะห์ข้อที่ควรปรับปรุง

2.5.5 ปรับปรุงแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน สรุปรูปข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลา บ้านของเรา

2.6 แบบประเมินหนังสือสำหรับผู้เชี่ยวชาญ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา จำนวน 40 ข้อ แต่ละข้อมีระดับความคิดเห็น 5 ระดับ โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านลักษณะรูปเล่มและการจัดรูปแบบ ประกอบด้วยรายการแสดงความคิดเห็นจำนวน 9 ข้อ ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ ประกอบด้วยรายการแสดงความคิดเห็นจำนวน 10 ข้อ ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง ประกอบ

ด้วยรายการแสดงความคิดเห็น จำนวน 10 ข้อ ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ประกอบด้วย รายการแสดงความคิดเห็น จำนวน 6 ข้อ และด้านการวัดและประเมินผล ประกอบด้วยรายการแสดงความคิดเห็น จำนวน 5 ข้อ

ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือในการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1. นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อนำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นในแต่ละด้าน
2. รวบรวมข้อมูลจากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ มาแก้ไข ปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์
3. นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง ปรับปรุงหนังสือจากข้อมูลการทดลองใช้
4. นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง นำผลจากการทำแบบฝึกหัดทำียบทเรียนและแบบทดสอบสอบหลังเรียน เพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหนังสือ
5. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ ที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา

3. วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมและแบบทดสอบไปตรวจสอบ โดยผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน ประเมินความคิดเห็นของหนังสืออ่านเพิ่มเติมในแต่ละด้าน และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินแบบทดสอบเพื่อหาค่า IOC

3.2 นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมมาใช้ประกอบการสอน โดยใช้แผนการสอนที่ผู้ศึกษาจัดทำขึ้น จำนวน 5 แผน เวลา 12 ชั่วโมง

3.2 ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา พร้อมกับทำแบบฝึกหัดทำียบทเรียนหลังจากทำการสอนจบในแต่ละบทเรียน โดยให้ทำแบบทดสอบทำียบทเรียน บทเรียนละ 10 ข้อ

3.3 ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียน หลังจากเรียนเรื่อง สงขลาบ้านของเรา จำนวน 20 ข้อ

3.4 วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำผลจากผลการทดสอบแบบฝึกหัดทำียบทเรียนกับการทดสอบหลังเรียนมาหาประสิทธิภาพ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สรุปผลการประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา จากการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยคิดค่าเฉลี่ย (\bar{X})

4.2 วิเคราะห์แบบทดสอบ หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

4.2.1 ใช้สถิติหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบหลังเรียน โดยใช้เทคนิค 50 % ใช้สูตรหาค่าความยากง่าย (ล้วน สายยศ 2536:179)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	หมายถึง	ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ
	R	หมายถึง	จำนวนนักเรียนที่ทำถูกต้องนั้น
	N	หมายถึง	จำนวนที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

4.2.2 ใช้สถิติหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบหลังเรียน (ล้วน สายยศ 2536:180)

$$D = \frac{R_U - R_L}{N}$$

เมื่อ	D	หมายถึง	ค่าอำนาจจำแนก
	R_U	หมายถึง	จำนวนคนที่ทำแบบทดสอบถูกในกลุ่มเก่ง
	R_L	หมายถึง	จำนวนคนที่ทำแบบทดสอบถูกในกลุ่มอ่อน
	N	หมายถึง	จำนวนนักเรียนในกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน

4.2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ วิธีคูเดอ ร์- ริชาร์ดสัน สูตร KR-20

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\langle 1 - \frac{pq}{st^2} \right\rangle$$

เมื่อ	n	คือ	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	p	คือ	สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง
	q	คือ	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อใดข้อหนึ่ง
	s_t^2	คือ	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

4.3 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ผลการทำแบบฝึกหัด

ทำแบบทดสอบหลังเรียนโดยใช้สูตร E_1/E_2 (80 / 80) โดย 80 ตัวแรก หมายถึง ทำคะแนนแบบฝึกหัดในระหว่างเรียนแต่ละบทได้ร้อยละ 80 (ของคะแนนเต็มขึ้นไป) 80 ตัวหลัง หมายถึง ทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 80 (ของคะแนนเต็มขึ้นไป) โดยตั้งเกณฑ์ไว้ที่ ร้อยละ 80 ระหว่างเรียน (E_1) และร้อยละ 80 หลังการเรียน (E_2) โดยใช้สูตร (วิเชียร ภูสุวรรณ 2545: 4) ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$$\text{สูตร } E_1 = \frac{\sum x}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพระหว่างเรียน
 $\sum x$ แทน คะแนนที่ได้จากแบบฝึกหัดระหว่างเรียน
 A แทน คะแนนเต็มรวมจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน
 N แทน จำนวนนักเรียน

$$E_2 = \frac{\sum f}{B} \times 100$$

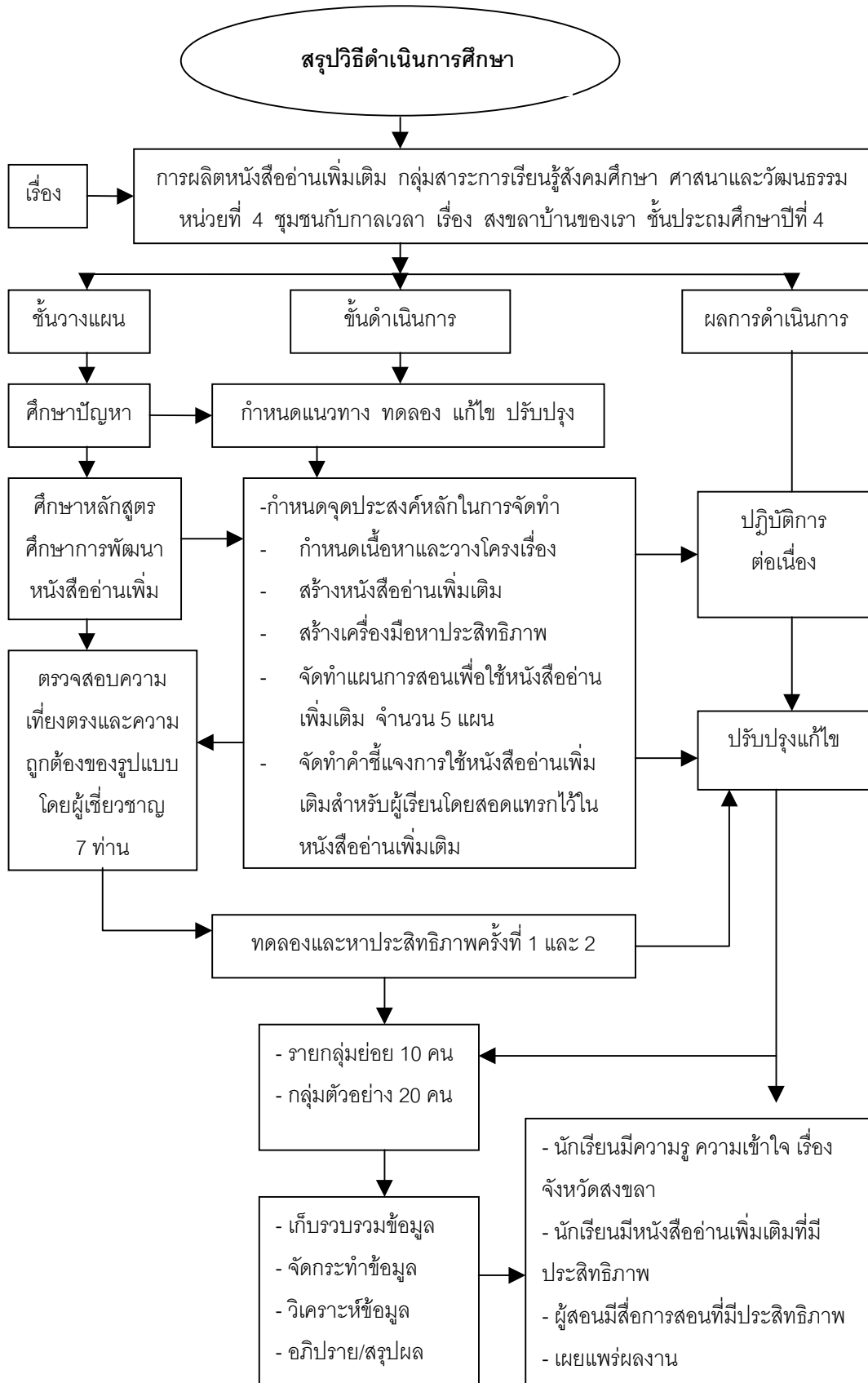
เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพจากการประเมินผลหลังเรียน
 $\sum f$ แทน คะแนนรวมจากการทดสอบหลังการใช้นวัตกรรม
 B แทน คะแนนเต็มรวมหลังจากการใช้นวัตกรรม
 N แทน จำนวนนักเรียน

4.3 สรุปผลการประเมินความพึงพอใจ จากการตอบแบบสอบถามของนักเรียน โดยคิดค่าเฉลี่ย (\bar{X})

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ได้กำหนดเครื่องมือและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 เครื่องมือและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

จุดประสงค์การศึกษา	วิธีการ	เครื่องมือ	สถิติที่ใช้	วิธีการนำเสนอ
1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	- วัดความเหมาะสม ความถูกต้องของเนื้อหา การใช้ภาษา ภาพประกอบ ขนาดตัวหนังสือ รูปเล่มเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน	- แบบประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติม - แบบฝึกหัดทำียบทเรียน - แบบทดสอบหลังเรียน	ค่าเฉลี่ย \bar{X} E_1/E_2 (80/80) หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก	ตารางสรุปเชิงบรรยาย
2. เพื่อหาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือ	แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อหนังสืออ่าน	- แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ตารางสรุปเชิงบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เสนอผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา

ตอนที่ 2 การทดสอบประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา

ตอนที่ 1 ผลการประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 ท่าน สรุปได้ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การประเมินความคิดเห็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านลักษณะรูปลักษณ์และการจัดรูปแบบ	4.60	มากที่สุด
2. ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ	4.33	มาก
3. ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง	4.67	มากที่สุด
4. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ	4.64	มากที่สุด
5. ด้านการวัดและประเมินผล	4.63	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา ด้านลักษณะการจัดรูปแบบ ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ ด้านเนื้อหา การดำเนินเรื่อง ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ และด้านการวัดและประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญ มีระดับค่าเฉลี่ย 4.57 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นต่อหนังสืออ่าน

เพิ่มเติมว่า เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัยของเด็ก ภาพประกอบสอดคล้องกับ เนื้อหา น่าสนใจ เนื้อหาแต่ละตอนมีความเหมาะสม แต่ควรใช้คำให้เหมาะสมกับชีวิตจริงของเด็ก

ตอนที่ 2 การทดสอบประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลการหาประสิทธิภาพกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่ม ตัวอย่าง มีลำดับในการทดลอง ดังนี้

1.3.1 การทดลองกลุ่มย่อย (1: 10)

ผู้ศึกษา ได้นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่งเลียบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 10 คน โดยเลือกนักเรียนที่มีผลการเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน คละกัน ในอัตราส่วน 3 : 4 : 3 เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการทดลองแล้วจึงนำผลการทดลองที่ได้มาหา ประสิทธิภาพ ดังตารางที่ 10 (ภาคผนวก)

1.3.2 การทดลองกลุ่มตัวอย่าง (1: 20)

ผู้ศึกษา ได้นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง สงขลาบ้านของเรา ที่ผ่านการปรับปรุงแล้วหลังจาก การทดลองกลุ่มย่อย (1: 10) แล้วไปใช้ในสถานการณ์จริงกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน วัดม่วงค่อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 20 คน ผลการทดลองปรากฏดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การทดสอบประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับกลุ่มตัวอย่าง

แบบฝึกหัดจำนวน 20 ข้อ	ประสิทธิภาพ ของกระบวนการ (E ₁)	ประสิทธิภาพ ของผลลัพธ์ (E ₂)
แบบทดสอบจำนวน 20 ข้อ	(คะแนนแบบฝึกหัดระหว่างเรียน) (คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน)	
เฉลี่ยร้อยละ	82.00	89.50

จากตารางที่ 4.2 แสดงว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง สงขลาบ้านของเรา ที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (1 : 20) พบว่า หนังสืออ่าน
 เพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา มีประสิทธิภาพระหว่างกระบวนการกับผลลัพธ์ เท่ากับ
 82.00/89.50 แสดงว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์
 มาตรฐานที่ตั้งไว้ 80/80 ดังรายละเอียดซึ่งแสดงในภาคผนวก ฉ ตารางที่ 11

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลา บ้านของเรา โดยใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ปραกฏผลดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
1. นักเรียนชอบหนังสือเรื่อง สงขลาบ้านของเรา	4.80	มากที่สุด
2. นักเรียนอ่านเรื่องสงขลาบ้านของเราแล้วมีความรู้	4.70	มากที่สุด
3. นักเรียนอ่านแล้วรู้สึกสนุกเพลิดเพลิน	4.90	มากที่สุด
4. นักเรียนอ่านหนังสือเล่มนี้อยากอ่านหนังสือเล่มอื่นมากขึ้น	4.70	มากที่สุด
5. นักเรียนมีความต้องการอ่านหนังสือแบบนี้อีก	4.60	มากที่สุด
6. นักเรียนอ่านแล้วชอบการดำเนินเรื่อง	4.60	มากที่สุด
7. นักเรียนชอบตัวหนังสือในเรื่องนี้	4.50	มาก
8. นักเรียนชอบแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน	4.60	มากที่สุด
9. นักเรียนชอบภาพประกอบเรื่อง	4.70	มากที่สุด
10. นักเรียนมั่นใจในการทำแบบทดสอบหลังจากอ่านหนังสือ	4.50	มาก
รวมเฉลี่ย	4.67	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 ผลจากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างรายบุคคล พบว่า นักเรียนแสดงความคิดเห็นในลักษณะมีความพึงพอใจที่มีต่อหนังสือในระดับมาก และมากที่สุด โดยมีค่าระดับความพึงพอใจอยู่ระหว่าง 4.50 – 4.90

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งสรุป ขั้นตอนและผลการศึกษา ได้ดังนี้

1. สรุป

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อพัฒนาและทดสอบประสิทธิภาพ ของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา ประกอบการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.1.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนในช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – ปีที่ 6 โรงเรียนวัดม่วงค่อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 73 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดม่วงค่อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1) หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา ประกอบการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วยเนื้อหา จำนวน 5 บท

2) แผนการสอน ประกอบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 แผนการสอน

3) แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน จำนวน 5 บท บทละ 10 ข้อ

4) แบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 20 ข้อ

1.2.3 วิธีการรวบรวมข้อมูล

1) นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจำนวน 7 ท่าน ตามรายการประเมินในแบบประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

2) เลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแผนการสอนกับกลุ่มตัวอย่าง และให้อ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบ พร้อมทั้งทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน ทั้ง 5 บท ๆ ละ 10 ข้อ

4) ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 20 ข้อ หลังจากดำเนินการสอนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม

6) ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ ที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) สรุปผลการประเมิน หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตามแบบประเมินที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น

2) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพ ของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา หลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนมาเปรียบเทียบหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตร $E_1/E_2 = 80/80$

3) สรุปผลการประเมินความพึงพอใจ ของนักเรียนต่อการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาปรากฏผลดังนี้ คือ

1.3.1 ผลการประเมินหนังสือ ผู้เชี่ยวชาญการประเมินหนังสือทั้ง 7 ท่าน ให้ความเห็นโดยสรุปว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา แต่ละด้านมีคุณภาพผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับมากและมากที่สุด สมควรนำไปใช้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.3.2 ผลการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพของกระบวนการต่อผลลัพธ์ $E_1/E_2 = 82.00 / 89.50$

1.3.3 ผลการประเมินความพึงพอใจ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับมากที่สุด คือ 4.67

2. อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

จากผลการศึกษา ผู้ศึกษาขอเสนอผลการอภิปรายตามลำดับ ดังนี้

2.1 หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 7 ท่าน ให้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพราะหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา ได้รับการพัฒนาตามลำดับขั้นตอน อย่างเป็นระบบ โดยผู้ศึกษาได้ วิเคราะห์หลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นและมาตรฐานการเรียนรู้รายปีตลอดจนศึกษา วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ค้นคว้ารายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดสงขลา วางแผนจัดทำโครงเรื่อง เนื้อหา ภาพประกอบ ดำเนินการจัดทำและนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบในด้านรูปแบบและการจัด รูปแบบ ความเหมาะสมของภาพ เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ และ ด้านการวัดและประเมินผล เมื่อได้รับข้อเสนอแนะก็นำมาปรับปรุงหนังสืออ่านเพิ่มเติมจนมีความ สมบูรณ์

2.2 ผลการเรียนรู้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด คือ 82.00 / 89.50 แสดงว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้าน ของเรา สามารถเพิ่มพูนความรู้ให้กับผู้อ่านได้ดี เป็นหนังสือที่เด็กชอบและสนใจอ่าน และผู้สอน ได้เอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผู้ศึกษามีความเห็นว่าเป็นผลมาจาก

2.2.1 หนังสือได้ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ทั้งศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเนื้อหา การใช้ภาษา การวัดและ ประเมินผล เป็นอย่างดี

2.2.2 หนังสืออ่านเพิ่มเติมได้ผ่านการทดลองใช้ กับนักเรียนกลุ่มย่อย เพื่อนำ ข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขแล้ว จึงมีความสมบูรณ์เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

2.2.3 หนังสืออ่านเพิ่มเติมได้นำเสนอเนื้อหา โดยเขียนเป็นเรื่องราวตามบท สนทนา มีภาพวาดประกอบ ทำให้หนังสือน่าสนใจ ได้รับความสนใจนักเรียนได้เป็นอย่างดี อ่านแล้ว ทำให้เกิดความสุขและไม่เบื่อ

2.2.4 การนำเสนอความรู้ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายใกล้ตัวเด็ก เสนอเนื้อหาไปตามลำดับและได้ทำแบบฝึกหัดทบทวนความรู้ทุกตอนที่จบเนื้อหา นักเรียนสามารถทราบความสำเร็จของตัวเอง ทำให้เกิดแรงกระตุ้น ใฝ่ใจอยากอ่าน อยากปฏิบัติกิจกรรมมากขึ้น

2.2.5 นักเรียนได้อ่านหนังสือตามความสะดวกของแต่ละคน ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของเด็กตามทฤษฎีความต้องการพื้นฐานของมาสโลว์ (สุรางค์ โค้วตระกูล 2533: 115 – 116; อ้างอิงมาจาก Maslow. 1970) คือ เด็กต้องการความเป็นอิสระไม่ชอบการบังคับ ขู่เข็ญ ดังนั้นไม่ว่าเด็กเก่งหรือเด็กอ่อนจึงสามารถประสบความสำเร็จในการอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมเพื่อแสวงหาความรู้ให้ตนเองเช่นกัน เด็กในวัยนี้เป็นวัยที่อ่านหนังสือได้คล่อง แม้จะไม่มีประสบการณ์ในเรื่องการอ่านมาก่อนก็สามารถอ่านได้อย่างเข้าใจ เพราะเด็กสามารถคิดย้อนกลับและแก้ปัญหาที่เป็นนามธรรมได้ (พรณี ช. เจนจิต 2528: 96) เด็กอยู่ในวัยที่มีความสนใจในการอ่านสามารถหาความรู้และอ่านโดยใช้ความคิดวินิจฉัยได้ (บันลือ พุกกะวัน 2524: 16 -17)

ดังนั้น นักเรียนที่ได้อ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา ซึ่งเป็นหนังสือที่มีคุณลักษณะที่ตนเองชื่นชอบ จึงประสบความสำเร็จในการอ่าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเชฐ อินโสม ซึ่งสร้างหนังสือการ์ตูนประกอบบทเรียนเรื่อง “ดิน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสือในด้านความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องดิน ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือประกอบภาพการ์ตูน มีความรู้สูงกว่าก่อนการอ่านและมีความรู้สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้อ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชฎานี ชัตติยะมาน (2545) ได้สร้างหนังสือเสริมประสบการณ์ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้กับนักเรียน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 13 ทักษะ เป็นเรื่องราวประกอบภาพการ์ตูน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมทุกทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากการศึกษาค้นคว้า แสดงให้เห็นว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบภาพเป็นหนังสือที่เหมาะสมและสมควรเป็นหนังสือประกอบการอ่านเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพราะเป็นหนังสือที่ช่วยให้เด็กเกิดความสนใจในบทเรียน พัฒนาทักษะการอ่านและเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร และสอดคล้องกับหลักการและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้

2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้ศึกษามีความเห็นว่าเป็นผลมาจาก การนำเสนอเนื้อหาซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเด็ก สามารถนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกับสภาพความเป็นจริงได้ และเนื้อหา ยังเหมาะสมกับวัยและความสนใจในการอ่านของเด็ก การนำเสนอเนื้อหาในลักษณะของ บทสนทนา ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กมีความสนใจติดตามอ่านเรื่องอย่างสนุกสนานไม่รู้สึกลำบาก และเด็กสามารถประสบความสำเร็จในการอ่านได้ ซึ่งสอดคล้องตามทฤษฎีของบรูเนอร์ (พรอณี ช. เจนจิต 2528: 120 อ้างอิงมาจาก Owen. 1981) ที่กล่าวว่า เนื้อหาใดที่ยากแต่เป็นสิ่งจำเป็นซึ่งเด็กจะต้องเรียน และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ให้นำมาสอนโดยปรับเนื้อหานั้นให้เหมาะสมกับความ สามารถในการคิดหรือการรับรู้ของเด็ก ใช้ภาษาที่เด็กเข้าใจง่าย

การเลือกใช้ภาพประกอบบทสนทนา เป็นภาพสีเลียนแบบของจริง วาดอย่างสวยงาม มีชีวิตชีวา มีหลายขนาด หลายลักษณะ ซึ่งลักษณะของภาพโดยเฉพาะภาพสีมีส่วนในการเพิ่ม ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน (Dwyer 1975: 49 – 61; อ้างในศิริัญญา มาติ 2536) นอกจากนี้ การจัดวางภาพประกอบในลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าว มีส่วนในการสร้างความสนใจในการอ่านของเด็ก เป็นอย่างดี

ปกและรูปเล่ม หน้าปกเสนอเป็นรูปปั้นนางเงือกซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดสงขลา ใช้ภาพสีเลียนแบบของจริง เป็นแนวคิดให้นักเรียนเกิดจินตนาการ บอกชื่อเรื่องและผู้เขียนด้วย อักษรขนาด 36 ปอยท์ ภายในเล่มใช้อักษรขนาด 22 ปอยท์ แสดงการเน้นโดยใช้ตัวพิมพ์หนา ตรงข้อความสำคัญ พิมพ์ถูกต้อง ชัดเจน ไม่เลอะเลือน ทำให้เด็กไม่เบื่อหน่ายในการอ่าน

จากลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา ที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็กที่กล่าวมานั้นมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทวัส ชัตติยะมาน (2536) ได้ทดลอง สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง การอนุรักษ์สัตว์ป่า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยสร้าง เป็นหนังสือที่มีภาพการ์ตูนประกอบ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของศิริัญญา มาติ (2536) ซึ่งได้ทดลองสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง โรคเอดส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยสร้างเป็นหนังสือที่มีภาพการ์ตูนประกอบ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมในระดับมาก จุฑามาศ สุขเกษม (2542) สร้างหนังสืออ่านประกอบวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏว่าผลความ พึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้น้ำหนังสืออ่านประกอบอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ในปีเดียวกัน เกษกรินทร์ ไชยแก้ว (2542) ได้สร้างหนังสืออ่านประกอบวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้น้ำหนังสืออยู่ในระดับมากและ

มากที่สุดและสอดคล้องกับ ลำไย บัณฑิต (2542) ได้ศึกษาการใช้นิทานพื้นบ้านอีสานในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานในระดับมาก จำปา ฤกษ์ (2545) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนภาษาไทยเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคเหนือชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการใช้บทเรียนภาษาไทยเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในระดับมาก

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

3.1.1 ควรเลือกเนื้อหาวิชาที่ยากมาพัฒนาเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม เพราะเป็นหนังสือที่สามารถสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นทุกกลุ่มประสบการณ์ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยเขียนเรื่องให้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน

3.1.2 ควรจัดสร้างหรือจัดหาหนังสือหนังสืออ่านเพิ่มเติม ให้มีในห้องเรียนหรือห้องสมุดอย่างเพียงพอช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ส่งเสริมวิธีการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และนักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3.1.3 ควรส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายซึ่งหนังสือสื่อประเภทหนังสืออ่านเพิ่มเติมจะมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยเสริมกิจกรรมการอ่านได้อย่างต่อเนื่อง

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างสื่อประกอบการเรียนการสอน ที่เน้นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพราะเป็นสื่อที่นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง เป็นการตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคล นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และเป็นการส่งเสริมความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนต่อไป

3.2.2 ควรให้มีการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และระดับชั้นอื่น ๆ บ้าง

บรรณานุกรม

- กรรณา ศิริฤกษ์อุดมภรณ์ (2546) “คนดั่งกับหนังสือ” วารสารวิชาการ 6 (พฤษภาคม): 78 – 79
- เกษรวิรินทร์ ไชยแก้ว (2542) “รายงานผลการใช้หนังสืออ่านประกอบกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สังคมศึกษา) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” สงขลา (อัดสำเนา)
- (2542) หนังสืออ่านประกอบกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเรื่อง สภาพชุมชนจังหวัดสงขลา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สงขลา (อัดสำเนา)
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน (2534) คู่มืออบรมครูแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา
- จินตนา ไบกาชูยี (2542) “การเขียนหนังสือสำหรับเด็ก” ใน เทคนิคการเขียน การพิมพ์และการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- (2534) การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- (2525) “การจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับท้องถิ่น” วารสารการวิจัยทางการศึกษา 12, 1 (มกราคม – มีนาคม): 109 – 133
- จุฑามาศ สุขเกษม (2542) “รายงานผลการใช้หนังสืออ่านประกอบกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (วิทยาศาสตร์) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” สงขลา (เอกสารอัดสำเนา)
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527) การทำหนังสือสำหรับเด็ก พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร ศิลปาบรรณาคาร
- ชม ภูมิภาค (2524) เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา กรุงเทพมหานคร ประสานมิตร
- ชฎานี ชัดติยะมาน (2544) “รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหนังสือเสริมประสบการณ์ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” สงขลา (อัดสำเนา)
- ชุตินา สัจจานนท์ (2529) หนังสือเพื่อลูก กรุงเทพมหานคร ชมรมเด็ก
- ณรงค์ ทองปาน (2526) การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก กรุงเทพมหานคร ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู
- ถวัลย์ มาศจรัส (2525) “การตั้งต้นกับการสอน” ประชาศึกษา 33, 8 (พฤษภาคม): 4 – 8
- ธวัชชัย ปทุมล่องทอง (2546) เกร็ดน่ารู้ประเทศไทย ภาคใต้ กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์น้ำฝน

- ธารา เครือละม้าย (2541) *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวน กองบัญชาการตำรวจนครบาล* วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- นิพัทธ์พร เพ็งแก้ว (2543) *ทะเลสาบสงขลา กรุงเทพมหานคร บริษัทเวิลด์การพิมพ์ จำกัด*
- นิพนธ์ สุขปรีดี (2518) *เสดท์ศนศึกษา กรุงเทพมหานคร แพรววิทยา*
- บันลือ พฤกษ์วัน (2524) *วรรณกรรมกับเด็ก พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช*
- บุรรัตน์ สามีตถิยะ (2543) *รู้เรื่องเมืองไทยภาคใต้ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช*
- บุญเหลือ ทองเยี่ยม (2520) *การใช้สื่อการสอน กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง*
- ปัทมา สมพงษ์ (2522) “ความคิดเห็นของเด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อหนังสือสำหรับเด็กที่ผลิตออกมาในประเทศไทย ในช่วงปี 2520 – 2522” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประภาศรี กรเกษม (2533) “การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนจากหนังสือการ์ตูนประกอบบทเรียนกับวิธีการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- ปราณี เชียงทอง (2526) *วรรณกรรมสำหรับเด็ก กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น*
- ประชัย เปี่ยมสมบุญ (2546) “คนดั่งกับหนังสือ” *วารสารวิชาการ 6* (พฤษภาคม): 78 – 79
- พรอณี ช.เจนจิต (2528) *จิตวิทยาการเรียนการสอน พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร อมรินทร์การพิมพ์*
- พงศ์เทพ เทพกาญจนา (2546) “คนดั่งกับหนังสือ” *วารสารวิชาการ 6* (พฤษภาคม): 78 – 79
- เยาวดี วิบูลย์ศรี (2531) “อิทธิพลของสภาพแวดล้อมและภูมิหลังของเด็กที่มีต่อการพัฒนาความคิดเชิงเหตุผลในเด็กไทย” *วิธีวิทยาการวิจัย 3, 3* (กันยายน – ตุลาคม): 61
- จำปา ฤกษ์ (2545) “การพัฒนาบทเรียนภาษาไทยเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคเหนือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนปงยางคก จังหวัดลำปาง” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ล้วน สายยศ (2536) *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ศูนย์สร้างเสริมวิชาการ*

- ลำไย บัวพิทักษ์ (2542) “การใช้นิทานพื้นบ้านอีสานในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านกุดहुลิ่งและโรงเรียนบ้านนาโพธิ์ จังหวัดชัยภูมิ” ปรินญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วิริยะ สิริสิงห์ (2530) “การเขียนหนังสือสำหรับเด็ก” *จันทร์เกษม* (กรกฎาคม – สิงหาคม: 57)
- วิหวัธ ชัดติยะมาน (2536) “การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง การอนุรักษ์สัตว์ป่า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4” ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์ (2537) *คู่มือฝึกเขียนการ์ตูนด้วยตนเอง* กรุงเทพมหานคร แสงศิลป์การพิมพ์
- ศิริญา มาดี (2536) “การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง โรคเอดส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- ศึกษาธิการ กระทรวง (2542) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542* กรุงเทพมหานคร
 สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวง
- _____ (2533) *หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)*
 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- ศึกษาธิการ กระทรวง (2545) *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544* พิมพ์ครั้งที่ 3
 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- สนิท บุญฤทธิ์ (2543) *มองสงขลาผ่านโบราณสถาน* สำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏสงขลา
- _____ (2545) *สงขลาเมืองเก่าจากหัวเขาแดงถึงท่าแหลมสน* สำนักศิลปวัฒนธรรมสถาบันราชภัฏสงขลา
- สมัคร ผลจำรูญ (2522) “รูปแบบของภาพการ์ตูนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา” ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- สมร ธรรมโชติ (2545) “รายงานผลการใช้หนังสืออ่านประกอบกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (วิทยาศาสตร์) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” สงขลา (อัดสำเนา)
- สมพร จารุณี (2538) *คู่มือการเขียนเรื่องบันเทิงคดีและสารคดีสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

- สมพร สุทัศนีย์ (2523) *จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- สมศักดิ์ ศรีมานอนันต์ (2523) *การเขียนหนังสือสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
โอเดียนสโตร์
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2539) *หลักและวิธีการสอนอ่านภาษาไทย* กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- สุมิตรา อังวัฒนกุล (2527) “จิตวิทยาการอ่าน” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 5 การอ่าน*
หน่วยที่ 2 หน้า 108–110 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- สุพัฒน์ สุขมลสันต์ (2537) “เรื่องการพัฒนาทักษะการอ่าน” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนา*
ทักษะทางภาษา หน่วยที่ 9 หน้า 163–165 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- สุพัตรา ชุมเกต (2524) *วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น* พิมพ์ครั้งที่ 3 นครปฐม ภาคพื้นฐาน
ทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (อัดสำเนา)
- สุวิษ แพนปั้น (2517) “การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 3 จากการเรียนรู้ด้วยบทเรียนที่มีแต่ตัวอักษรกับบทเรียนที่ประกอบด้วย
ตัวอักษรประกอบด้วยภาพโครงร่างการ์ตูน การณ์ตูนของจริง และการ์ตูนล้อของจริง”
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- สุรางค์ ใคว์ตระกูล (2533) *จิตวิทยาการศึกษา* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุริภรณ์ พิพัฒน์จิตติกร (2523) “การสร้างหนังสืออ่านประกอบร้อยกรอง เพื่อฝึกทักษะในการอ่าน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- หนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ. 419/2522 ลงวันที่ 19 ตุลาคม 2522 เรื่อง “กำหนดหนังสือ
เรียนสำหรับใช้ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา” ถึงโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด
- อิมใจ เรือนเพชร (2533) “การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ยางพารา สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน
- Gray , Lillian and Dora Reese. (1957) *Teaching Children to Read* . Newtork . :
Ronaid Press .

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินหนังสือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติม

1. ชื่อ นายสมนึก มีแสง
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2
วุฒิการศึกษา กศ.ม. (บริหารการศึกษา)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา
2. ชื่อ นายสุวัจน์ มาลินี
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2
วุฒิการศึกษา ศษ.ม. (บริหารการศึกษา)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล
3. ชื่อ นายอรุณ ศิริพันธุ์
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2
วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (ไทยคดีศึกษา)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ศึกษานิเทศก์ 9
4. ชื่อ นายประกอบ มณีโรจน์
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2
วุฒิการศึกษา กศ.ม. (บริหารการศึกษา)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ศึกษานิเทศก์ 8
5. ชื่อ นางสาวศศิภาญจน์ รัตนศรี
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2
วุฒิการศึกษา ค.ม. (นิเทศการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตร)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ศึกษานิเทศก์ 9 ภาษาไทย
6. ชื่อ นายเขวง วัฒนธีรราษฎร์
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2
วุฒิการศึกษา ศษ.ม. (จิตวิทยา)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง
7. ชื่อ นายสวัสดิ์ แก้วสมบุญ
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2
วุฒิการศึกษา ค.ม. (ภาษาอังกฤษ)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้ช่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดสงขลา

ที่ ทม 1307 /

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่.....

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ฉบับ

เนื่องด้วย นางจุฑามาศ สุขเกษม นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง
การพัฒนาหนังสือ อ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ตามโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่อง
มือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย
ทางสาขาวิชาจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านได้โปรด
พิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย
สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษา จะนำมาเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรมจัญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ โทร. 02 5033566

ภาคผนวก ข

แผนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง จังหวัดของเรา

4. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเราจำนวน 20 ข้อ
5. ให้นักเรียนอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา บทที่ 1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลา
6. นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน จำนวน 4 ข้อ ตรวจและบอกคะแนนในทราบ
7. ร่วมกันสรุปเพื่อทำความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลา

5. สื่อการเรียนการสอน

1. เพลง
2. หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา
3. แบบทดสอบก่อนเรียน
4. แบบทดสอบท้ายบทเรียน

6. การวัดและประเมินผล

1. วิธีการวัด
 - สังเกตพฤติกรรม
 - ทดสอบ
2. เครื่องมือวัด
 - แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม
 - แบบบันทึกผลการทดสอบก่อนเรียน
 - แบบทดสอบท้ายบทเรียน
3. เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ 60 ถือว่าผ่าน

6. การวัดและประเมินผล

1. วิธีการวัด
 - สังเกตพฤติกรรม
 - ทดสอบ
2. เครื่องมือวัด
 - แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม
 - แบบบันทึกผลการทดสอบ
3. เกณฑ์การประเมิน
 - ได้คะแนนร้อยละ 60 ถือว่าผ่าน

5. สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน
2. หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา
3. แบบทดสอบท้ายบทเรียน
4. แบบบันทึกผล

6. การวัดและประเมินผล

1. วิธีการวัด
 - สังเกตพฤติกรรม
 - ทดสอบ
2. เครื่องมือวัด
 - แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม
 - แบบบันทึกผลการทดสอบ
3. เกณฑ์การประเมิน
ได้คะแนนร้อยละ 60 ถือว่าผ่าน

3. หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา
4. แบบทดสอบท้ายบทเรียน
5. แบบบันทึกผลการประเมิน

6. การวัดและประเมินผล

1. วิธีการวัด
 - สังเกตพฤติกรรม
 - ทดสอบ
2. เครื่องมือวัด
 - แบบทดสอบท้ายบทเรียน
 - แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม
 - แบบบันทึกผลการประเมิน
3. เกณฑ์การประเมิน
ได้คะแนนร้อยละ 60 ถือว่าผ่าน

แผนการสอนที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
หน่วยชุมชนกับกาลเวลา เรื่อง มรดกเมืองสงขลา เวลาเรียน 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

จังหวัดสงขลามีมรดกที่เป็นขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมเก่าแก่สืบทอดการมาตั้งแต่ดั้งเดิมมากมาย ซึ่งสามารถเข้าร่วมเพื่อศึกษาได้ตามเทศกาลต่าง ๆ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกประเพณีต่าง ๆ ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมในจังหวัดสงขลาได้
3. นำเสนอผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

3. เนื้อหา

- ประเพณีและวัฒนธรรมที่สำคัญในจังหวัดสงขลา

4. กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ร่วมสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับประเพณีที่สำคัญที่ผ่านมาในรอบปีของคนในจังหวัดสงขลา
2. ให้นักเรียนดูภาพประเพณีต่าง ๆ ตลอดถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนในจังหวัดสงขลา ร่วมกันเสนอชื่อประเพณีที่นักเรียนพบเห็นและเคยร่วม เขียนไว้บนกระดานดำ
3. ร่วมกันจัดหมวดหมู่สิ่งที่ที่นักเรียนบอกมาทั้งหมด
4. แบ่งกลุ่มนักเรียน รับผิดชอบ ร่วมกันวางแผนศึกษาค้นคว้า และนำเสนอผลงาน
 - ประเพณีท้องถิ่น
 - การละเล่นพื้นบ้าน
 - วัฒนธรรม
 ฯลฯ
5. ให้นักเรียนศึกษาหนังสืออ่านเพิ่มเติมบทที่ 5 เรื่อง มรดกเมืองสงขลา
6. นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน จำนวน 4 ข้อ
7. ครูชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจว่าขั้นตอนการเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมได้เสร็จสิ้นลงแล้ว จึงต้องทำการทดสอบความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนมาอีกครั้งหนึ่ง

8. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา จำนวน 20 ข้อ
9. ตรวจแบบทดสอบพร้อมทั้งบอกคะแนนให้นักเรียนทราบเพื่อความภูมิใจในผลการเรียนรู้ของ ตนเองและของเพื่อน

5. สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน
2. แผนภูมิภาพ
3. หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา
4. แบบทดสอบท้ายบทเรียน
5. แบบทดสอบหลังเรียน
5. แบบบันทึกผลการประเมิน

6. การวัดและประเมินผล

1. วิธีการวัด
 - สังเกตพฤติกรรม
 - ทดสอบ
2. เครื่องมือวัด
 - แบบทดสอบท้ายบทเรียน
 - แบบทดสอบหลังเรียน
 - แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม
 - แบบบันทึกผลการประเมิน
3. เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ 60 ถือว่าผ่าน

ภาคผนวก ค

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา

หนังสืออ่านเพิ่มเติม
กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง สงขลาบ้านของเรา

จุฑามาศ สุขเกษม : เรื่อง

สมพร จันทร์เกิด : ภาพ

คำนำ

จังหวัดสงขลา เป็นจังหวัดใหญ่จังหวัดหนึ่งของภาคใต้ มีประวัติความเป็นมายาวนาน มีความอุดมสมบูรณ์ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ เป็นแหล่งรวมของขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม การคมนาคมสะดวก มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ และเป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือก เพื่อพัฒนาเป็นเมืองหลักของภาคใต้ตอนล่าง

หนังสือเล่มนี้มีจุดประสงค์ ให้เด็กในระดับประถมศึกษาใช้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้อ่านและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเอื้อประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้อ่าน และส่งผลดีต่อสภาพการจัดเตรียมสื่อ เพื่อการจัดการเรียนการสอนโดยส่วนรวม

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ประธานและกรรมการควบคุมการศึกษาค้นคว้าอิสระ คณาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะอย่างดียิ่ง

จุฑามาศ สุขเกษม

เรื่อง	สารบัญ	หน้า
บทที่ 1	ความเป็นมาของเมืองสงขลา	1
บทที่ 2	ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ	7
บทที่ 3	อาชีพเพื่อชีวิต	15
บทที่ 4	สงขลาเมืองท่องเที่ยว	19
บทที่ 5	มรดกเมืองสงขลา	23
	บรรณานุกรม	27

บทที่ 1 ความเป็นมาของเมืองสงขลา

เก่งกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง วันนี้เก่งกลับบ้านเร็วกว่าทุกวัน พ่อกำลังอ่านหนังสืออยู่บนเก้าอี้หน้าระเบียงบ้าน

“สวัสดีครับพ่อ” เก่งทักท้วงถามพ่อติดต่อกัน “พ่อกำลังอ่านหนังสือเรื่องอะไรหรือครับ”

“อ้อ” พ่อเงยหน้าจากหนังสือที่อ่าน “เก่งกลับจากโรงเรียนแล้วหรือลูก พ่อกำลังอ่านเรื่องเกี่ยวกับจังหวัดสงขลาของเรานะ เก่งสนใจบ้างไหมล่ะ”

“สนใจครับ วันนี้ผมกำลังเรียนเรื่องจังหวัดสงขลาพอดีเลย พ่อเล่าเรื่องของจังหวัดสงขลาให้ผมฟังอย่างละเอียดบ้างสิครับ” เก่งได้ทีที่อยู่ ๆ ก็จะได้รับความรู้เรื่องจังหวัดสงขลาอีกทางหนึ่งนอกเหนือจากการอ่านเอาเอง

“ก็ได้” พ่อพยักหน้ายิ้มๆ “แต่วันนี้พ่อจะเล่าเรื่องที่มาของชื่อ‘สงขลา’ก่อนก็แล้วกันนะลูก”

“ดีจังเลยครับ” ฉันผมพร้อมที่จะฟังแล้วล่ะครับพ่อ” เก่งตอบอย่างกระตือรือร้น

คำว่า “สงขลา” สันนิษฐานว่ามีที่มา 2 ทาง คือ

ทางที่ 1 ชื่อสงขลาเพี้ยนมาจาก “สิงหลา” ซึ่งหมายถึง “เมืองสิงห์” เพราะบริเวณหน้าปากน้ำทะเลสาบสงขลามีเกาะหนู เกาะแมว เมื่อมองจากด้านนอกทะเลเข้ามา จะเห็นเหมือนรูปสิงห์นอนหมอบอยู่ จึงเรียกสงขลาว่า “เมืองสิงห์”

ทางที่ 2 ชื่อสงขลาเพี้ยนมาจาก “สิงขร” หรือ “สิขร” อ่านออกเสียงว่า สิง-ชะ-ระ หรือ สิ-ชะ-ระ แปลว่า ภูเขา ด้วยเหตุผลที่ว่าสมัยที่เรียกนั้น เมืองสงขลาตั้งอยู่บริเวณเขาแดงจึงเรียกว่าเมือง “สิงขร” (สิง-ชะ-ระ)

ดังจะเห็นได้จากบันทึกของพ่อค้าชาวฮอลันดาที่เข้ามาทำการค้าขายกับไทยในสมัยอยุธยา เรียกเมืองสงขลาว่า “แซงกอร่า” ซึ่งเพี้ยนมาจากคำว่า สิง-ชะ-ระ นั่นเอง

ทั้งนี้ ประวัติศาสตร์ธรรมชาติและการเมืองแห่งราชอาณาจักรสยามของนิโคลาต แซร์เวส ก็ยังเรียกชื่อเมืองสงขลาว่า “เมืองสิงขร” ด้วย

นอกจากนั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ยังทรงมีพระราชวินิจฉัยว่าสงขลานั้นแต่เดิมชื่อ “สิงหนคร” แต่ชาวมะลายูออกเสียงเป็น สิงคะรา แล้วเพี้ยนมาเป็น สงขลา

“ไฮ้ไฮ นี่แค่ชื่อสงขลามีประวัติมาน่าสนใจขนาดนี้ แล้วเรื่องราวของจังหวัดสงขลาจะมียิ่งน่าติดตามมากกว่าอีกหรือครับพ่อ” เก่งตื่นเต้น

“ใช่แล้วลูก แต่ตอนนี้ลูกอาบน้ำ กินข้าวก่อนนะ แล้วเดี๋ยวก่อนนอน พ่อจะเล่าให้ฟังต่อทีม๊ย” พ่อถามความเห็น

ครั้งนั้นพ่อพลบค่ำ

“พ่อครับ ผมพร้อมที่จะฟังเรื่องราวความเป็นมาของจังหวัดสงขลา เราแล้วครับ” เก่งพูดทวงขณะที่พ่อเดินมานั่งที่เก้าอี้รับแขกภายในบ้าน แม่กำลังเปิดเครื่องรับโทรทัศน์ดูข่าว

“แหม วันนี้ใจคอจะไม่ยอมดูโทรทัศน์เลยหรือลูก” พ่อพูดกระเช้า “งั้นตั้งใจฟังให้ดีๆนะ”

แม่หันมายิ้มให้ หรือเสียงโทรทัศน์ลงแต่พ่อได้ยิน พ่อเริ่มเล่าต่อ

“สงขลาเป็นเมืองท่าสำคัญมาแต่โบราณเมืองหนึ่งของภาคใต้ ตั้งอยู่ทางฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย จากหลักฐานทางโบราณคดีทำให้เชื่อว่า ชุมชนขนาดใหญ่จังหวัดสงขลาตั้งขึ้นครั้งแรกที่บ้านสทิงหม้อเป็นชุมชนท่าเรือชายฝั่งทะเลสาบสงขลา ชาวเมืองมีอาชีพค้าขายและหาปลา ในขณะที่เดียวกันก็เกิดชุมชนใหม่ขึ้นอีกแห่งหนึ่งคือ ชุมชนสทิงพระ ที่เป็นทั้งชุมชนท่าเรือและชุมชนเกษตร มีการค้าขายกับเมืองใหญ่ ๆ รอบทะเลสาบรวมทั้งกับจีนด้วย จึงเป็นชุมชนที่มีความถาวรและมั่นคงกว่า ต่อมาชุมชนสทิงพระก็ค่อยเสื่อมลง จากนั้นไม่นานก็เกิดชุมชนขนาดใหญ่ขึ้นบริเวณรอบทะเลสาบสงขลาอีก 2 แห่ง คือ ชุมชนบริเวณริมเขาแดง ซึ่งปัจจุบันอยู่ในเขตอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา และชุมชนบางแก้ว ซึ่งปัจจุบันอยู่ในเขตอำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง”

พ่อและแก่งตีมนมที่แม่ยกมาให้คนละแก้ว แล้วพ่อก็เริ่มเล่าต่อ

“ชุมชนบริเวณริมเขาแดง มีความเจริญรวดเร็วมากกระทั่งขยายตัวเป็นเมืองสำคัญจนเป็นที่รู้จักในนาม “เมืองสงขลาริมเขาแดง” เมืองสงขลาริมเขาแดงมีลักษณะเป็นชุมชนค้าขาย ที่มีท่าเรือน้ำลึกปานกลางหลายแห่ง มีการติดต่อค้าขายกับชาวมะละยูซึ่งอพยพมาจากหมู่เกาะอินโดนีเซีย เจ้าเมืองสงขลาคนนั้น มีเชื้อสายมะละยูนับถือศาสนาอิสลาม ชื่อ สุลต่านสุไลมาน หรือ ตาตุ่มระหุ่ม ต่อมาได้ตั้งตัวเป็นอิสระไม่ขึ้นต่อกรุงศรีอยุธยา เมืองสงขลาเป็นอิสระอยู่ได้ประมาณ 38 ปี กรุงศรีอยุธยาก็กษัตริย์ยึดเมืองสงขลาได้ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พ.ศ. 2223”

“พ่อครับ เมืองสงขลาเกิดขึ้นตั้งแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเขียวหรือครับ” ถามเสร็จแก่งเอามือปิดปากหาวเบา ๆ

“ใช่แล้วลูก” พ่อเอามือขี้ผมแก่งด้วยความเอ็นดู “ลูกง่วงแล้วมิใช่หรือ พ่อค่อยเล่าต่อพรุ่งนี้แล้วกัน” พ่อถาม

“ยังครับ” แก่งรีบปฏิเสธทั้งที่ออกอาการ “พ่อเล่าให้จบไปเลยนะครับ ผมชอบมาก”

พ่อจึงเล่าเรื่องเมืองสงขลาต่อไป

“หลังจากนั้นเมืองสงขลาเริ่มเขาแดงก็หายไปจากหน้าประวัติศาสตร์ ชาวบ้านพากันอพยพหนีสงครามไปคนละทิศคนละทาง ต่อมากระทั่งเกิดบ้านเมืองใหม่ขึ้นที่บริเวณบ้านแหลมสนซึ่งอยู่ปลายสุดของคาบสมุทรสทิงพระ เรียกว่า “เมืองสงขลาฝั่งแหลมสน” มีเจ้าเมืองเป็นคนไทยพุทธ มีความเจริญรุ่งเรืองด้านการค้า โดยเฉพาะติดต่อด້าขายกับจีน คนจีนจึงอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานมากขึ้นตามลำดับ ในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้ทรงแต่งตั้งชาวจีนนายอากรรังนกเป็นเจ้าเมืองปกครองเมืองสงขลาติดต่อกันถึง 8 คน นับเป็นต้นตระกูล ณ สงขลา เมืองสงขลาเริ่มเจริญก้าวหน้าตามลำดับอีกครั้งแต่เนื่องจากสภาพที่ตั้งของเมืองสงขลาฝั่งแหลมสนเป็นสถานที่คับแคบและกันดารน้ำไม่สามารถขยายเมืองได้ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 จึงโปรดเกล้าฯให้พระยาวิเชียรคีรี ณ สงขลา (เถียนเส็ง) ย้ายเมืองสงขลาไปตั้งที่ฝั่งตรงข้ามคือ ตำบลบ่อยาง ซึ่งเป็นที่ตั้งเมืองสงขลาในปัจจุบัน”

บทที่ 2 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

เช้าวันนี้แก่งมาโรงเรียนด้วยความรู้สึกที่มีความสุข และมีความมั่นใจสูงมาก เมื่อเข้าห้องเรียน แก่งก็บอกกับคุณครูและเพื่อน ๆ ว่า

“คุณครูครับ เมื่อคืนพ่อผมเล่าเรื่องประวัติเมืองสงขลาให้ฟังครับ”

“ดีมากเลยคะ” วันนี้แก่งและเพื่อน ๆ มาร่วมกันศึกษาถึงที่ตั้งและอาณาเขต ตลอดจนเรื่องราวของจังหวัดสงขลาจากแผนที่กันนะคะ” คุณครูชักชวนเด็กเข้าสู่บทเรียน

จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดศูนย์กลางของภาคใต้ตอนล่าง มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 3 ของภาคใต้ รองจากจังหวัดสุราษฎร์ธานีและนครศรีธรรมราช ห่างจากกรุงเทพโดยทางรถไฟ 957 กิโลเมตร ทางทะเล 725 กิโลเมตร ทางหลวงแผ่นดิน 1200 กิโลเมตร แต่เดินทางโดยเครื่องบินใช้เวลาเพียง 1 ชั่วโมง 15 นาที จังหวัดสงขลามีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดพัทลุง
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี รัฐเคดาห์ และรัฐเปอรลิส ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดพัทลุงและจังหวัดสตูล

“บ้านของพวกเราอยู่อำเภออะไรคะ” ครูเริ่มตั้งคำถาม

“อำเภอหาดใหญ่ครับ” เก่งรีบยกมือตอบอย่างฉะฉาน “แล้วจังหวัดสงขลามีกี่อำเภอล่ะครับคุณครู”

“ดีมากเลยคะ” ครูแสดงความชื่นชม “เดี๋ยวเก่งกับเพื่อน ๆ มาช่วยกันดูและบอกครูนะคะว่าในแผนที่จังหวัดสงขลามีกี่อำเภอ อำเภออะไรบ้าง เริ่มดูแผนที่มาจากทิศเหนือที่ติดต่อกับนครศรีธรรมราชลงมาจะคะ”

เด็กรีบออกมาดูแผนที่ เก่งเป็นคนชี้ไล่ลงมาจกอำเภอเหนือสุด เด็ก ๆ อ่านพร้อม ๆ กัน

“อำเภอระโนด กระแสสินธุ์ สทิงพระ สิงหนคร ควนเนียง รัตภูมิ บางกล่ำ หาดใหญ่ เมืองสงขลา นาหม่อม คลองหอยโข่ง จะนะ เทพา สะเดา นาทวี และอำเภอสะบ้าย้อย”

“แผนที่นี้ดีนะคะคุณครู” เด็กหญิงแฉ้วพูดขึ้น “ช่วยให้เราจำชื่ออำเภอได้ ทั้งยังทำให้รู้ว่าตั้งอยู่ตรงส่วนไหนอีกด้วย”

“ถูกของแฉ้วนะนักเรียน” ครูรีบรับรอง “แต่ครูมีวิธีที่จะให้พวกเราจำชื่ออำเภอของเราได้ง่าย ๆ อีกวิธีหนึ่ง”

“วิธีอะไรครับ” อุดมถามขึ้น

“ก็วิธีนี้ไง” พุดจบครุพลิกกระดาศแผ่นใหญ่ไปข้างหลัง ทำให้ปรากฏ
เพลงขึ้นบนแผ่นกระดาศถัดไป

“ครูจะให้พวกเรารู้จักและจำชื่ออำเภอในจังหวัดสงขลาด้วยเพลงค่ะ”

นักเรียนต่างปรบมือ

“เอาละค่ะ ครูจะร้องให้ฟัง” ครูเริ่มร้องเพลง

“สงขลาเจ้าอย่าได้เผลอเดิมลิบอำเภอจงจำเอาไว้อำเภอเมือง
ระโนด เทพา (ซ้ำ) อำเภอหน้าหน้านั้นคือหาดใหญ่ รัตภูมิ สะเตา
จะนะ อีกทั้ง สทิงพระจำให้ขึ้นใจ นาทวีศรีวิไล(ซ้ำ) สะบ้าย้อยนั้นไม่ไกล
ฉันเคยไปเคยมา

เดี๋ยวนี้เพิ่มใหม่อีกหก คลองหอยโข่ง บางกล่ำ ควนเนียง (ซ้ำ)
อำเภอใกล้เคียงก็คือนาหม่อม สิงหนครอีกฝั่งออกไป (ซ้ำ) อำเภอน้องใหม่
คือกระแสสินธุ์ (ซ้ำ)”

นักเรียนเริ่มร้องตามจนกระทั่งร้องได้ทุกคน

“เอาละค่ะ นักเรียนร้องเพลงนี้มาหลายเที่ยวแล้ว คงจำชื่ออำเภอ
ในจังหวัดสงขลาได้หมดแล้วใช่ไหมคะ” ครูถาม

“จำได้หมดเลยครับ” เก่งรับรอง “ต่อไปนี่พวกเราจะฝึกร้องเพลงนี้
ทุกวันพร้อมกับดูแผนที่ที่ตั้งอำเภอประกอบไปด้วยครับ”

เด็ก ๆ พวกกันกลับไปนั่งที่เดิม

“คุณครูครับ ผมสงสัยว่าจังหวัดสงขลามีพื้นที่กว้างมากแต่ละอำเภอมีสภาพพื้นที่เหมือนกันไหมครับ” เพชรถาม

“ดีมากค่ะ” ครูยิ้มรับคำถามของเพชรก่อนหันไปทางแผนที่อีกครั้ง “จากแผนที่จะเห็นว่าสงขลามีพื้นที่ติดต่อกับทะเลและผืนแผ่นดินใหญ่ เราจึงแบ่งพื้นที่ตามลักษณะภูมิประเทศได้ถึง 4 เขต คือ เขตสันทรายและที่ราบลุ่มเขตควนและที่ราบลุ่ม เขตที่ราบลุ่มริมทะเลสาบ และเขตภูเขาและที่ราบเชิงเขา”

“คุณครูครับ ผมอยากทราบรายละเอียดของแต่ละเขตครับ” เก่งแสดงความอยากรู้

ครูจึงชี้ชวนให้เด็กดูแผนที่อีกครั้ง

เขตสันทรายและที่ราบลุ่ม มีลักษณะเป็นแนวยาวตลอดชายฝั่ง ตั้งแต่อำเภอระโนด กระแสสินธุ์ สทิงพระ สิงหนคร เมือง จะนะ ตลอดถึง อำเภอเทพา สันทรายเหล่านี้ก่อตัวเป็นดินเหนียวมีปะการังเป็นแกนกลางและ ค่อย ๆ ดินเหนียวเป็นที่ราบลุ่ม ปัจจุบันพื้นที่ส่วนมากใช้เป็นที่ทำนา สันทราย ที่อยู่ด้านนอกสุดจะคอยกั้นน้ำทะเลไม่ให้ทะลักเข้าสู่บริเวณที่ราบลุ่มได้ เป็นอย่างดี

เขตควนและที่ราบลุ่ม มีลักษณะเป็นพื้นที่สูงต่ำสลับกัน อยู่ห่าง จากชายฝั่งทะเลสาบได้แก่ อำเภอควนเนียง บางกล่ำ รัตภูมิ คลองหอยโข่ง และบางส่วนของอำเภอหาดใหญ่ พื้นที่ควนส่วนใหญ่ใช้เป็นส่วนยางพารา ส่วนที่เป็นพื้นที่ราบลุ่มจะใช้เป็นทุ่งนา

เขตที่ราบลุ่มริมทะเลสาบ เป็นพื้นที่ทางทิศตะวันตกและทิศใต้ ของทะเลสาบ ได้แก่พื้นที่บางส่วนของอำเภอบางกล่ำ หาดใหญ่ ควนเนียง และอำเภอเมืองสงขลา เป็นที่ราบดินตะกอน น้ำจะท่วมขังในฤดูฝน ชุมชน จะตั้งอยู่บนโคกหรือเนิน

เขตภูเขาและที่ราบเชิงเขา เป็นเขตสันเขาที่ต่อเชื่อมจากมาเลเซีย ความสูงไม่มากนักมีที่ราบเชิงเขา ได้แก่ พื้นที่อำเภอนาทวี สะเดา สะบ้าย้อย และบางส่วนของอำเภอหาดใหญ่

“แล้วเกี่ยวกับอากาศของสงขลาบ้านเราล่ะครับ” เก่งยังไม่เลิกสงสัย

“เรามาช่วยกันดูซิคะว่าสงขลาบ้านเรามีลักษณะภูมิอากาศอย่างไร”

ครูพูดจบนำเด็ก ๆ ดูแผนที่ ซีให้เห็นลักษณะภูมิประเทศที่มีอิทธิพลต่อลมฟ้าอากาศ ก่อนที่จะบอกเด็ก ๆ ให้ดูข้อความสรุปลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดสงขลา

สงขลามีลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน เพราะได้รับอิทธิพลลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จึงมีช่วงเวลาที่มียากาศชื้นและแห้งแล้งอย่างชัดเจน ช่วงอากาศชื้นอยู่ประมาณ เดือนกรกฎาคมถึงมกราคม ส่วนช่วงที่มีอากาศแห้งแล้งอย่างรุนแรงคือ เดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายน สงขลาจึงมีฤดูกาลเพียง 2 ฤดู คือ ฤดูฝนกับฤดูร้อน

บทที่ 3 อาชีพเพื่อชีวิต

วันนี้คุณครูเดินเข้าห้องเรียนมาด้วยหน้าตาสดชื่น ทักทายนักเรียน
อย่างเป็นกันเอง หนูนิตยังมีข้อสงสัยมาจากวันก่อนจึงถามขึ้นว่า

“คุณครูขา แล้วคนสงขลาบ้านเราทำอาชีพอะไรบ้างคะ”

“ใครสงสัยเหมือนหนูนิตบ้าง”

ครูกวาดสายตาไปรอบห้อง เด็ก ๆ พวกเขายกมือยืนยันว่าสงสัย ครู
จึงดึงปีกกระดาษที่มีรูปลักษณะเหมือนหนังสือทำมือ แต่มีขนาดใหญ่มาก
ออกมาจากซอง เด็ก ๆ จ้องตาไม่กระพริบ จนกระทั่งครูวางมันลงบนขาตั้ง
แล้วเปิดกางออก

“อู้ฮู” เด็ก ๆ พวกเขาร้อง

“ครูนึกแล้วว่าพวกเธอต้องสงสัยเรื่องนี้” ครูพูดหลังจากเด็ก ๆ เงียบ
เสียงลง “ครูจึงเตรียมสิ่งนี้มา แต่อย่าลืมนะว่า นี่เป็นเพียงข้อสรุปย่อๆ เท่านั้น
รายละเอียดพวกเธอต้องไปอ่านค้นคว้าเพิ่มเติมเอาจากห้องสมุด”

เด็กพวกนี้รับคำ

“งั้นเรามาดูกันเถอะ”

อาชีพในจังหวัดสงขลา

1. **อาชีพเกษตร** อาชีพเกษตรรายได้ประมาณ 1 ใน 4 ของรายได้ทั้งหมดของจังหวัดสงขลา ซึ่งมีพืชเศรษฐกิจสำคัญเรียงตามลำดับ ดังนี้

ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญอันดับหนึ่งของจังหวัดสงขลา จังหวัดสงขลามีพื้นที่ปลูกมากจังหวัดหนึ่งของประเทศไทย ปลูกมากในอำเภอ สะบ้าย้อย เทพา นาทวี สะเดา หาดใหญ่ คลองหอยโข่ง บางกล่ำ รัตภูมิ ควนเนียง นาหม่อมและอำเภอกระแสสินธุ์

ข้าว จังหวัดสงขลามีพื้นที่ปลูกข้าวมากเป็นอันดับ 3 ของภาคใต้ รองจากจังหวัดนครศรีธรรมราชและพัทลุง พื้นที่ที่ปลูกข้าวมาก คือ อำเภอ ระโนด หาดใหญ่ รัตภูมิ เทพา จะนะ รัตภูมิ ควนเนียง บางกล่ำ นาทวี กระแสสินธุ์ สะเดา และอำเภอนาหม่อม

ไม้ผล ส่งเสริมให้ปลูกกระจายทุกพื้นที่รอบ ๆ ทะเลสาบสงขลา ที่ประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก เพื่อลดความเสี่ยงต่ออาชีพหลักและภาวะขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ได้แก่ อำเภอหาดใหญ่ สะเดา นาทวี สะบ้าย้อย และอำเภอนาหม่อม

2. **อาชีพประมง** อาชีพประมงเป็นอาชีพสำคัญที่รองจากอาชีพเกษตร เนื่องจากจังหวัดสงขลามีพื้นที่ติดต่อกับอ่าวไทยและทะเลสาบสงขลา จึงทำให้มีสภาพภูมิประเทศที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตลอดจนมีโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการแปรรูปสัตว์น้ำหลายประเภทอย่างต่อเนื่อง

3. **อาชีพเลี้ยงสัตว์** มีการเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อใช้งานและเพื่อการค้า คนในชนบทจะเลี้ยงสัตว์ไว้ทุกครัวเรือน เพื่อเป็นอาหารและเสริมรายได้ สัตว์เลี้ยงที่สำคัญได้แก่ กระบือ แพะ แกะ สุกร เป็ด ไก่ และอื่น ๆ ฯลฯ

4. **อาชีพค้าขาย** จังหวัดสงขลาเป็นศูนย์รวมการค้าขายมาช้านาน มีทั้งค้าขายภายในและค้าขายกับต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ ทั้งนี้ เนื่องจากมีเส้นทางคมนาคมติดต่อกันสะดวกนั่นเอง

5. อาชีพอุตสาหกรรม จังหวัดสงขลามีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ เช่น สัตว์น้ำ ยางพารา ข้าว ผลไม้ ฯลฯ จึงมีการพัฒนาอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ เพื่อแปรรูปทรัพยากรที่มีอยู่

6. อาชีพบริการการท่องเที่ยว จังหวัดสงขลามีสถานที่ท่องเที่ยวจำนวนมาก ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวเพื่อชื้อหาสินค้าและผลิตภัณฑ์พื้นเมือง จึงทำให้เกิดอาชีพบริการนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นอาชีพที่มีรายได้สูงและน่าสนใจในปัจจุบัน

บทที่ 4 สงขลาเมืองท่องเที่ยว

เข้าวันนี้ นักเรียนทุกคนดูมีความสุขมาก เพราะครูได้พานักเรียนไปทัศนศึกษาออกสถานที่หลายแห่งและหลายอำเภอ นักเรียนต่างคุยกันถึงเรื่องต่าง ๆ มากมายที่ได้พบเห็น ตอนหนึ่งขณะที่นั่งรถไปแก่งตามครูขึ้นมาว่า

“คุณครูครับ ผมว่าสงขลาที่สมเป็นเมืองท่องเที่ยววนะครับ”

“ผมก็เห็นด้วยครับ” เพชรเสริม “ผมจึงไม่สงสัยเลยกับคำขวัญประจำจังหวัดสงขลาที่ว่า **นกน้ำเพลินตา สมิหลาเพลินใจ เมืองใหญ่สองทะเล เสน่ห์สะพานติณฯ ถิ่นธุรกิจแดนใต้**”

“นั่นนะซี” แอ้วสนับสนุน

เมื่อเด็ก ๆ กลับจากทัศนศึกษาวันนั้นแล้ว ทุกคนต่างช่วยกันค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา แล้วทำรายงานเป็นแผนภูมิประกอบภาพที่ถ่ายมาในวันนั้น ทำเสร็จทุกคนต่างร่วมกันนำเสนอด้วยความชื่นชม

แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา

1. **แหลมสมิหลา** เป็นชายหาดยาวริมฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย อยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองสงขลา หาดทรายขาวสะอาดเม็ดละเอียด มีต้นสนทะเลขนาดใหญ่ ขึ้นเรียงรายอยู่ตามชายฝั่ง เหมาะกับการเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจเป็นอย่างยิ่ง ที่สำคัญมีรูปปั้นนางเงือกทองนั่งอยู่บนโขดหินด้วย

2. **น้ำตกโตนงาช้าง** อยู่บนเทือกเขาบรรทัดในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ มีชั้นน้ำตกถึง 7 ชั้น ชั้นที่ 3 น้ำตกไหลแยกออกเป็น 2 สาย มีลักษณะเหมือนงาช้าง เป็นน้ำตกที่สวยงามมากแห่งหนึ่งของประเทศไทย

3. **อุทยานนกน้ำคูขุด** เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าในบริเวณทะเลสาบสงขลา อยู่ในอำเภอสะทิงพระ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเกาะปกคลุมด้วยหญ้าทะเล จึงดูเหมือนมีทุ่งหญ้ากลางทะเล อาหารอุดมสมบูรณ์มากจึงเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของนกน้ำนานาชนิด

4. อุโมงค์ประวัติศาสตร์เขาน้ำค้าง ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอนาทวี เขตอุทยานแห่งนี้เคยเป็นที่พักพิงของอดีตสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ ปัจจุบันได้ปรับปรุงเป็นพิพิธภัณฑ์แหล่งท่องเที่ยว สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ครั้งละ 200 คน

5. วัดพะโคะหรือวัดราชประดิษฐ์ ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอสะทิงพระ เป็นวัดเก่าแก่และมีความสำคัญเกี่ยวกับประวัติหลวงพ่อทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ปัจจุบันมีรูปหล่อจำลองและลูกแก้วของท่านประดิษฐานอยู่

6. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจังหวัดสงขลา ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองสงขลา เป็นที่เก็บรวบรวมโบราณสถานโบราณวัตถุต่าง ๆ หลายยุคสมัย ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ยุคหินกลาง หินใหม่ มาถึงสมัยศรีวิชัย

7. **วัดถ้ำตลอด** ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอสะบ้าย้อย มีลักษณะคล้าย อุโมงค์ใหญ่ผ่าทะลุออกไปอีกฟากหนึ่งของภูเขา มีพระพุทธรูปเก่าสร้างด้วย ไม้ใบกปูนสีเม้นต์อายุหลายร้อยปี นอกจากนี้ยังมีพระพุทธรูปปางต่าง ๆ อีก 100 องค์ และมีรูปยักษ์สูง 5 เมตร ยืนอยู่หน้าถ้ำ บริเวณถ้ำมีอากาศร่มรื่น เย็นสบายเหมาะแก่การพักผ่อน

8. **พิพิธภัณฑ์คติชนวิทยาสถาบันทักษิณคดีศึกษา** ตั้งอยู่ที่ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองสงขลา จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2521 เป็นสถานที่ ศึกษาเกี่ยวกับ ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน จิตรกรรมฝาผนัง และเครื่องดนตรี พื้นบ้าน

9. **ทะเลสาบสงขลา** เป็นทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ มีทิวทัศน์ สวยงาม บริเวณทะเลสาบตอนนอกมีเกาะสำคัญ คือ เกาะยอ ซึ่งเป็นแหล่ง ทอผ้าที่มีชื่อเสียงได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย และสะพานติณสูลานนท์ สะพานที่ยาวที่สุดในประเทศไทย เชื่อมระหว่างอำเภอเมืองผ่านเกาะยอ ถึงอำเภอสิงหนคร

บทที่ 5 มรดกเมืองสงขลา

เช้าวันหนึ่ง ก่อนจะเข้าชั้นเรียน เด็ก ๆ พุดคุยกันอยู่หน้าห้อง
 “คุณครูครับ ถ้าผมเรียนจบชั้นม. 3 แล้วผมจะเรียนต่อได้ที่ไหนครับ”

เดี๋ยวกาม

“สถานศึกษาในจังหวัดสงขลามีมากมายทุกระดับ ทั้งสายสามัญ
 และสายอาชีพตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา วิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ถ้าหากเราตั้งใจเรียน ขยันหมั่นเพียร นักเรียนทุกคนสามารถเลือกเข้าเรียน
 ในสถานศึกษาที่ดีและมีชื่อเสียงได้ค่ะ” ครูบอก “แม้แต่โรงเรียนสอนศาสนา
 อิสลามก็ยังมีนะคะ”

ครูหันไปหยิบเอกสารแนะนำสถานศึกษาต่าง ๆ ในจังหวัดสงขลา
 ส่งให้นักเรียนดูตามความสนใจ แล้วจึงเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย
 ต่อไป

“คนในจังหวัดสงขลานั้นถือศาสนาอะไรบ้างครับ” เก่งพูดขึ้น

“คนในจังหวัดสงขลานั้นถือศาสนาพุทธประมาณร้อยละ 60 นอกนั้นก็ถือศาสนาอิสลามประมาณร้อยละ 33 นอกนั้นก็ถือศาสนาอื่นๆ จึงนับว่าคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลามีจำนวนไม่น้อยทีเดียว แต่คนสงขลาไม่ว่าจะนับถือศาสนาใดต่างก็ยึดมั่นในความเป็นคนไทย มีชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นศูนย์รวมจิตใจ สภาพสังคมของประชากรดังกล่าวแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มไทยพุทธ ไทยมุสลิม และชาวจีน ซึ่งจะตั้งถิ่นฐานเป็นสัดส่วนตามลักษณะการประกอบอาชีพ”

ครูหยุดนึกหนึ่งก่อนจะเล่าต่อ

“สำหรับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมนั้น ชาวสงขลายังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาไว้หลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเพณีที่เกี่ยวกับศาสนา เช่น ประเพณีวันว่างหรือวันสงกรานต์ วันชักพระ วันลอยกระทง วันสารทเดือนสิบของชาวไทยพุทธ และประเพณีการทำละหมาดประจำวัน การถือศีลอด การเรียนภาษายาวี การอ่านคัมภีร์อัลกุระอ่านของชาวไทยมุสลิม ส่วนประเพณีที่แตกต่างไปจากจังหวัดอื่นในละแวกใกล้เคียงก็มี ประเพณีแห่ทวดเขาแดง ซึ่งเป็นประเพณีที่นำเอาความเชื่อดั้งเดิมมาผสมผสานความเชื่อใหม่ที่ได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาพราหมณ์ การละเล่นพื้นเมืองก็มีหลายชนิดที่ตกทอดมาถึงยุคปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็น หนังตะลุง โนรา เพลงบอก และ เพลงเรือ”

“จังหวัดเรามีเพลงเรือด้วยหรือคะ” แอ้วสงสัย
 “ว่าไงแกง” ครูหันมาถามแกงก่อนตอบเสียเอง
 “มีสิครับ” แกงตอบด้วยความภูมิใจ “มีที่บ้านคุณยายผมไงครับ เขา
 เรียกว่า เพลงเรือแหลมโพธิ์อยู่ที่หาดใหญ่นี่เอง”
 “จริงหรือ” เดี่ยวร่วมสงสัยกับเขาด้วย
 “จริงสิ” แกงยืนยัน “ปีนี่ไปเที่ยวกันไหมล่ะ ให้คุณครูพาพวกเราไป
 นะครับคุณครู” สุดท้ายแกงหันมาขอความเห็นจากครู
 “ตกลง” ครูรับคำ
 “เฮ”
 ทุกคนร้องขึ้นพร้อมกันด้วยความสุขพร้อมกับเสียงออกัสัญญาณ
 เข้าห้องเรียน

บรรณานุกรม

- ธีระศักดิ์ ลิ้มปนดุษฎี (2539) หนังสือเรียนสังคมศึกษา รายวิชา ส 071
ท้องถิ่นของเรา จังหวัดสงขลา พิมพ์ครั้งที่ 2 ม.ป.พ.
- ประพิณ ออกเวหา (2528) หนังสืออ่านเพิ่มเติมประสบการณ์ชีวิต
หมวดบ้านเมืองของเรา ชุมเมืองไทยที่รัก สงขลา กรุงเทพมหานคร
บรรณกิจ
- สงขลา จังหวัด (2540) บรรยายสรุปจังหวัดสงขลา 2540 จังหวัดสงขลา
อัดสำเนา.
- สงบ ส่งเมือง (2523) การพัฒนาหัวเมืองสงขลาในสมัยธนบุรีและสมัยอยุธยา
ตอนต้น (พ.ศ. 2310 - 2444) รายงานการวิจัยภาควิชา
ประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สงขลา
- (2529) "สงขลา, จังหวัด " ในสารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้
พ.ศ. 2529 เล่ม 9 หน้า 3538 - 3589 สถาบันทักษิณคดีศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สนิท บุญฤทธิ์ (2543) มองสงขลาผ่านโบราณสถาน สำนักศิลปวัฒนธรรม
สถาบันราชภัฏสงขลา
- (2545) สงขลาเมืองเก่าจากท่าเขาแดงถึงแหลมสน สำนัก
ศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏสงขลา
- สัญญา วัชรพันธุ์ (2538) สงขลาที่ข้าเกิด บริษัทสุโขทัยปิโตรเลียม สงขลา

ภาคผนวก ง
แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

แบบฝึกหัดท้ายบทเรียนที่ 1
บทที่ 1 ความเป็นมาของจังหวัดสงขลา

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมคำตอบลงในช่องว่างให้สมบูรณ์ (10 คะแนน)

1. ทำไมในสมัยก่อนจึงเรียกเมืองสงขลาว่า “เมืองสิงห์”
ตอบ.....
2. ชุมชนของเมืองสงขลาแห่งแรกตั้งขึ้นที่ใด
ตอบ.....
3. ทำไมคนในสมัยโบราณจึงนิยมตั้งถิ่นฐานบริเวณริมน้ำ
ตอบ.....
4. ทำไมเจ้าเมืองสงขลาจึงต้องย้าย “เมืองสงขลาฝั่งแหลมสน” ไปตั้งที่ตำบลบ่อยาง
ตอบ.....
5. เกาะที่ตั้งอยู่บริเวณหน้าปากน้ำทะเลสาบได้แก่เกาะอะไรบ้าง
ตอบ.....
6. ชุมชนใดของจังหวัดสงขลาที่ติดต่อกับคนเชื้อสายมลายู
ตอบ.....
7. กษัตริย์พระองค์ใดในสมัยกรุงศรีอยุธยาที่ยกทัพมาตีเมืองสงขลาใน พ.ศ. 2223
ตอบ.....
8. เจ้าเมืองสงขลาที่ย้ายเมืองสงขลามาตั้งที่ตำบลบ่อยางจนถึงปัจจุบันคือใคร
ตอบ.....
9. อำเภอสิงหนครในปัจจุบัน เดิมคือที่ตั้งของชุมชนใด
ตอบ.....
10. ชุมชนใดที่ไม่อยู่ในเขตพื้นที่ปกครองของจังหวัดสงขลาปัจจุบัน
ตอบ.....

เฉลยคำตอบแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนที่ 1

1. มองเห็นเกาะหนู เกาะแมวเหมือนรูปสิงห์
2. ชุมชนสะทิงหม้อ
3. สะดวกในการประกอบอาชีพ
4. สถานที่คับแคบและกันดารน้ำ
5. เกาะหนู เกาะแมว
6. ชุมชนบริเวณริมเขาแดง
7. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
8. พระยาวิเชียรคีรี ณ สงขลา (เกียนเส็ง)
9. ชุมชนริมเขาแดง
10. ชุมชนบางแก้ว

แบบแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนที่ 2
บทที่ 2 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกชื่ออำเภอที่กำหนดให้เติมลงไปหลังข้อความที่เกี่ยวข้องกัน (10 คะแนน)

	หาดใหญ่ กระแสดินธุ์	เมือง เทพา	สะบ้าย้อย ควนเนียง	ระโนด	สะเดา บางกล่ำ สิงหนคร
<ol style="list-style-type: none"> 1. มีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราช..... 2. เป็นอำเภอที่ตั้งขึ้นหลังสุด..... 3. เป็นที่ตั้งเดิมของเมืองสงขลา..... 4. เป็นศูนย์กลางการคมนาคมและธุรกิจการค้า..... 5. มีด่านเข้า – ออกไปยังประเทศมาเลเซีย..... 6. ตั้งอยู่ได้สุดมีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดยะลา..... 7. เป็นอำเภอที่แยกออกไปจากอำเภอหาดใหญ่..... 8. มีพื้นที่ติดต่อกับอ่าวไทยและจังหวัดปัตตานี..... 9. ตั้งอยู่ในเขตที่ราบลุ่มริมทะเลสาบ..... 10. เป็นทางออกสู่อ่าวไทยแต่ด้านในติดต่อกับทะเลสาบ..... 					

เฉลยคำตอบแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนที่ 2

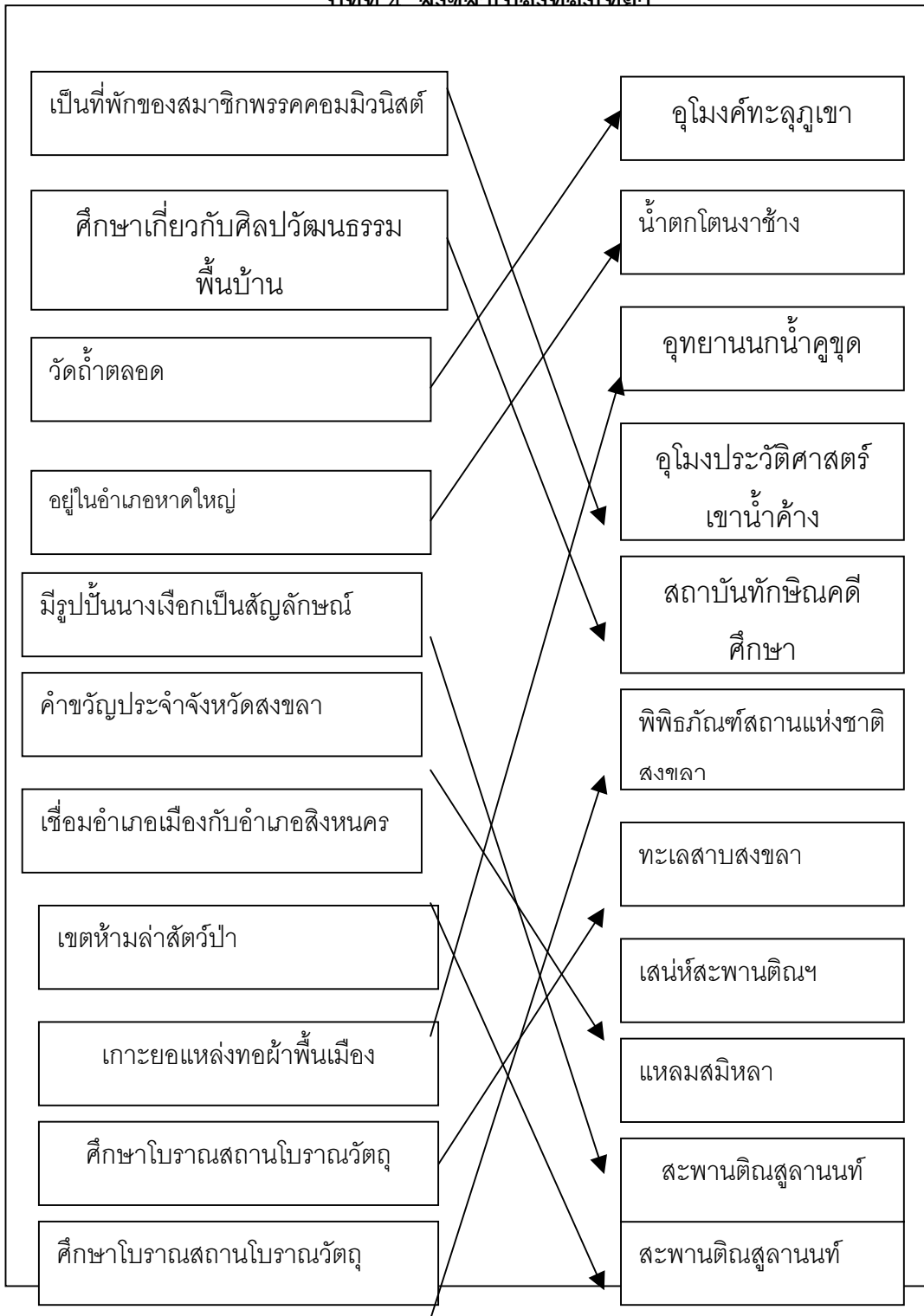
1. ระโนด
2. กระแสสินธุ์
3. เมือง
4. หาดใหญ่
5. สะเดา
6. สะบ้าย้อย
7. บางกล่ำ
8. เทพา
9. ควนเนียง
10. สิงหนคร

บทที่ 4 สงขลาเมืองท่องเที่ยว

คำชี้แจง ให้นักเรียนโยงเส้นจับคู่ข้อความทางซ้ายมือและขวามือที่มีความสัมพันธ์กัน

เป็นที่พักของสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์	อุโมงค์ทะเลภูเขา
ศึกษาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมพื้น	น้ำตกตองงาช้าง
วัดถ้ำตลอด	อุทยานนกน้ำคูขุด
อยู่ในอำเภอหาดใหญ่	อุโมงประวัติศาสตร์ เขาน้ำค้าง
มีรูปปั้นนางเงือกเป็นสัญลักษณ์	สถาบันทักษิณคดี ศึกษา
คำขวัญประจำจังหวัดสงขลา	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สงขลา
เชื่อมอำเภอเมืองกับอำเภอสิงหนคร	ทะเลสาบสงขลา
เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เส้นทางสะพานติณฯ
เกาะยอแหล่งทอผ้าพื้นเมือง	แหลมสมิหลา
ศึกษาโบราณสถานโบราณวัตถุ	สะพานติณสุภานนท์

บทที่ 4 สงขลาเมืองท่องเที่ยว

แบบแบบฝึกหัดที่ 5
บทที่ 5 มรดกเมืองสงขลา

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / หน้าข้อที่ถูก และทำเครื่องหมาย X หน้าข้อที่ผิด

-1. ประเพณีโยนบัวไม่มีในจังหวัดสงขลา
-2. เพลงเรือแหลมโพธิ์เล่นกันมากในอำเภอสะเดา
-3. วันว่างหรือวันสงกรานต์เป็นประเพณีในเดือนเมษายน
-4. คนในจังหวัดสงขลา นับถือศาสนาพุทธทุกคน
-5. ประเพณีแห่ทวดเขาแดงมีเฉพาะในจังหวัดสงขลา
-6. หนังตะลุง โนรา เพลงเรือ เป็นการละเล่นประจำจังหวัดสงขลา
-7. ทุกปีผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามต้องถือศีลอด
-8. ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามต้องทำพิธีละหมาดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
-9. ประเพณีชักพระได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาพราหมณ์
-10. จังหวัดสงขลาเป็นศูนย์กลางของการศึกษาทุกระดับ

เฉลยคำตอบแบบแบบฝึกหัดที่ 5

- 1 /
- 2 X
- 3 /
- 4 X
- 5 /
- 6 /
- 7 /
- 8 X
- 9 X
10. /

ภาคผนวก จ

แบบทดสอบหลังเรียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง สงขลาบ้านของเรา เวลา 30 นาที คะแนนเต็ม 20 คะแนน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ○ ล้อมรอบอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุด

1. คำว่า “สงขลา” สันนิษฐานว่าเพี้ยนมาจากคำใด
 - . สงขา
 - . สีขรา
 - . สิงขา
 - . สิงหลา
2. ชื่อใดมาจากพระราชวินิจฉัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - . สิงหนคร
 - . สิงหลา
 - . สงปลา
 - . สิงขร
3. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ สันนิษฐานว่าเมืองสงขลาตั้งขึ้นครั้งแรกที่ไหน
 - . บ่อยาง
 - . สทิงหม้อ
 - . สทิงพระ
 - . หาดใหญ่
4. ข้อใดไม่ใช่เหตุผลที่คนสมัยโบราณเลือกตั้งชุมชนบริเวณริมฝั่งน้ำ
 - . ปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย
 - . มีการคมนาคมสะดวก
 - . มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์
 - . สะดวกในการติดต่อค้าขาย
5. ชุมชนใหม่ที่เกิดขึ้นต่อจากชุมชนสทิงพระคือชุมชนใด
 - . ชุมชนบริเวณริมเขาแดง
 - . ชุมชนบ่อยาง
 - . ชุมชนสทิงหม้อ
 - . ชุมชนแหลมสน

6. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของเมืองสงขลา
 - . เคยเป็นศูนย์กลางการค้าระหว่างประเทศ
 - . เคยเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย
 - . มีทะเลสาบที่มีปากน้ำ
 - . เป็นเมืองที่สำคัญ
7. ชาวต่างชาติที่มาติดต่อค้าขายกับชาวสงขลาฝั่งแหลมสนคือชาติใด
 - . อังกฤษ
 - . ฝรั่งเศส
 - . จีน
 - . มลายู
8. สาเหตุที่ต้องย้ายเมืองสงขลาฝั่งแหลมสนไปตั้งที่ตำบลบ่อยางคือข้อใด
 - . ที่ตั้งเมืองคับแคบ
 - . ถูกภัยธรรมชาติทำลาย
 - . เกิดโรคระบาด
 - . ถูกข้าศึกบุกรุก
9. เจ้าเมืองที่ย้ายเมืองสงขลาจากฝั่งแหลมสนมาตั้งที่ตำบลบ่อยาง คือใคร
 - . พระยาวิเชียรคีรี (ชุ่ม)
 - . พระยาวิเชียรคีรี (เม่น)
 - . พระยาวิเชียรคีรี (เถียนจ้ง)
 - . พระยาวิเชียรคีรี (เถียนเส็ง)
10. ชาวเมืองสงขลาริมเขาแดงส่วนใหญ่ประกอบอาชีพใด
 - . ทำนา
 - . ทำสวน
 - . ค้าขาย
 - . ประมง

11. เมืองสงขลาปัจจุบันตั้งอยู่ที่ใด
 - . ตำบลเขาแดง
 - . ตำบลบ่อยาง
 - . ตำบลสทิงพระ
 - . ตำบลสทิงหม้อ
12. ปัจจุบันจังหวัดสงขลา有几อำเภอ
 - . 18 อำเภอ
 - . 17 อำเภอ
 - . 16 อำเภอ
 - . 15 อำเภอ
13. ถ้านักเรียนต้องการเดินทางไปประเทศมาเลเซียด้วยรถยนต์ นักเรียนจะต้องผ่านด่านที่อำเภอใด
 - . หาดใหญ่
 - . นาทม่อม
 - . คลองหอยโข่ง
 - . สะเดา
14. พืชในข้อใดเป็นพืชเศรษฐกิจของจังหวัดสงขลา
 - . เงาะ
 - . ข้าว
 - . ยางพารา
 - . ทุเรียน
15. แหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัดสงขลาคือข้อใด
 - . คลองหอยโข่ง
 - . สะบ้าย้อย
 - . สิงหนคร
 - . ระโนด

16. จังหวัดสงขลามีลักษณะภูมิอากาศแบบใด
- . แบบร้อน
 - . แบบมรสุมเมืองร้อน
 - . แบบแห้งแล้ง
 - ง. แบบหนาว
17. ศูนย์กลางทางการค้าและการท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลาอยู่ในอำเภอใด
- . อำเภอนาทวี
 - . อำเภอสะเดา
 - . อำเภอเมืองสงขลา
 - . อำเภอหาดใหญ่
18. ถ้านักเรียนพบนักท่องเที่ยวจะแนะนำให้ไปที่ใดในจังหวัดสงขลา
- . น้ำตกโตนงาช้าง
 - . น้ำตกแม่กลาง
 - . อ่าวพระนาง
 - . หาดลำปำ
19. ถ้าหากนักเรียนต้องการรู้เรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้านต้องไปที่ใด
- . อุทยานนกน้ำคูขุด
 - . พิพิธภัณฑ์คติชนวิทยาสถาบันทักษิณคดีศึกษา
 - . อุโมงค์ประวัติศาสตร์เขาน้ำค้าง
 - . พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
20. ประเพณีในจังหวัดสงขลาข้อใดที่แตกต่างจากจังหวัดอื่น
- . ประเพณีวันว่าง
 - . ประเพณีชักพระ
 - . ประเพณีแห่ทวดเขาแดง
 - ง. ประเพณีวันสารทเดือนสิบ

ภาคผนวก จ

แบบประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา

แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา

คำชี้แจง

การประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประกอบด้วยการประเมินค่าของหนังสือตามรายการ 5 ด้าน คือ 1. ด้านลักษณะรูปเล่มและการจัดรูปแบบ 2. ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ 3. ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง 4. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ 5. ด้านการวัดและประเมินผล

เกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
มาก	มีค่าเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
น้อย	มีค่าเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1

ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นอื่น ๆ ที่จะเสนอในการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขในส่วนต่าง ๆ เพื่อให้หนังสือสมบูรณ์และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

แบบประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา

ตอนที่ 1 โปรดทำเครื่องหมาย / หรือแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะลงในช่องที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่าน

รายการแสดงความคิดเห็น	ระดับคะแนนความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
<p>1. ลักษณะรูปเล่มและการจัดรูปแบบ</p> <p>1.1 ขนาดและความหนาของหนังสือ</p> <p>1.2 ความประณีตของการเข้าเล่ม</p> <p>1.3 คุณภาพของกระดาษมีความทนทาน</p> <p>1.4 การจัดรูปเล่มมีความเหมาะสม</p> <p>1.5 การจัดรูปเล่มสะดวกต่อการอ่าน</p> <p>1.6 การจัดหน้าและการจัดภาพน่าติดตามอ่าน</p> <p>1.7 ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของเด็ก</p> <p>1.8 ตัวอักษรถูกต้อง อ่านง่าย และชัดเจน</p> <p>1.9 ข้อความมีความเหมาะสมในแต่ละหน้า</p> <p>2. ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ</p> <p>2.1 ลักษณะของภาพชัดเจน สวยงาม มีศิลปะ</p> <p>2.2 ขนาดของภาพเหมาะสมกับหน้ากระดาษ</p> <p>2.3 จำนวนภาพมีเพียงพอที่จะให้ความเพลิดเพลิน</p> <p>2.4 ภาพแสดงความน่าติดตามของเรื่องราว</p> <p>2.5 ภาพมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง</p> <p>2.6 ภาพแสดงบุคลิกของตัวละครชัดเจน</p> <p>2.7 ภาพแสดงท่าทาง มีชีวิตชีวาให้เห็นสมจริง</p> <p>2.8 ภาพดึงดูดความสนใจให้อยากอ่านเนื้อเรื่อง</p> <p>2.9 จำนวนภาพมีความเหมาะสม</p> <p>2.10 ภาพช่วยเสริมสร้างจินตนาการให้แก่เด็ก</p>					

รายการแสดงความคิดเห็น	ระดับคะแนนความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
<p>3. ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง</p> <p>3.1 เนื้อหาเหมาะสมกับระดับชั้นของเด็ก</p> <p>3.2 ความยาวของเนื้อหาเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก</p> <p>3.3 เนื้อหา มีประโยชน์เหมาะที่จะใช้เป็นหนังสือประกอบการเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4</p> <p>3.4 เนื้อหา มีความต่อเนื่อง สามารถเข้าใจได้ง่าย</p> <p>3.5 เนื้อหา เสนอแนวความคิดที่นำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้</p> <p>3.6 การดำเนินเรื่อง น่าติดตามตลอดทั้งเล่ม</p> <p>3.7 การดำเนินเรื่อง รวดเร็วทันใจผู้อ่าน</p> <p>3.8 เนื้อเรื่อง ต่อเนื่อง เป็นไปตามลำดับ</p> <p>3.9 ภาพสอดคล้องกับบทสนทนา น่าติดตาม</p> <p>3.10 การให้ข้อคิดในเชิงสร้างสรรค์</p> <p>4. คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ</p> <p>4.1 ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน</p> <p>4.2 ช่วยปลูกฝังคุณธรรมแก่นักเรียน</p> <p>4.3 ช่วยให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน</p> <p>4.4 ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์</p> <p>4.5 เป็นแนวทางในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมแก่ผู้สนใจ</p> <p>4.6 ใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน</p>					

แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม
เรื่อง สงขลาบ้านของเรา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / หรือแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะลงในช่องที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	นักเรียนชอบหนังสือเรื่อง สงขลาบ้านของเรา					
2	นักเรียนอ่านเรื่องสงขลาบ้านของเราแล้วมีความรู้					
3	นักเรียนอ่านแล้วรู้สึกสนุกเพลิดเพลิน					
4	นักเรียนอ่านหนังสือเล่มนี้อยากอ่านหนังสือเล่มอื่นมากขึ้น					
5	นักเรียนมีความต้องการอ่านหนังสือแบบนี้อีก					
6	นักเรียนอ่านแล้วชอบการดำเนินเรื่อง					
7	นักเรียนชอบตัวหนังสือในเรื่องนี้					
8	นักเรียนชอบแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน					
9	นักเรียนชอบภาพประกอบเรื่อง					
10	นักเรียนมั่นใจในการทำแบบทดสอบหลังจากอ่านหนังสือ					
รวม						

ภาคผนวก ช

ผลการประเมินหนังสือของผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ 1 การประเมินความคิดเห็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา ด้านรูปเล่ม และการจัดรูปแบบ

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าความเหมาะสม
1. ลักษณะรูปเล่มและการจัดรูปแบบ		
1.1 ขนาดและความหนาของหนังสือ	4.29	มาก
1.2 ความประณีตของการเข้าเล่ม	4.71	มากที่สุด
1.3 คุณภาพของกระดาษมีความทนทาน	4.29	มาก
1.4 การจัดรูปเล่มมีความเหมาะสม	4.71	มากที่สุด
1.5 การจัดรูปเล่มสะดวกต่อการอ่าน	4.71	มากที่สุด
1.6 การจัดหน้าและการจัดภาพน่าติดตามอ่าน	4.29	มาก
1.7 ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของเด็ก	4.86	มากที่สุด
1.8 ตัวอักษรถูกต้อง อ่านง่าย และชัดเจน	4.86	มากที่สุด
1.9 ข้อความในแต่ละหน้ามีความเหมาะสม	4.71	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องสงขลาบ้านของเรา ด้านลักษณะรูปเล่มและการจัดรูปแบบ ของผู้เชี่ยวชาญมีระดับค่าเฉลี่ย 4.60 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด และหากดูรายละเอียดรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ในด้านลักษณะรูปเล่มและการจัดรูปแบบ นี้มีผู้เชี่ยวชาญบางท่านให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดรูปเล่มหนังสือให้มีขนาดกะทัดรัดขึ้นกว่าเดิม

ตารางที่ 2 การประเมินความคิดเห็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา
ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าความเหมาะสม
2. ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ		
2.1 ลักษณะของภาพชัดเจน สวยงาม มีศิลปะ	4.43	มาก
2.2 ขนาดของภาพเหมาะสมกับหน้ากระดาษ	4.14	มาก
2.3 จำนวนภาพมีเพียงพอที่จะให้ความเพลิดเพลิน	4.29	มาก
2.4 ภาพแสดงความน่าติดตามของเรื่องราว	4.00	มาก
2.5 ภาพมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง	4.29	มาก
2.6 ภาพแสดงบุคลิกของตัวละครชัดเจน	4.43	มาก
2.7 ภาพแสดงท่าทาง มีชีวิตชีวาให้เห็นสมจริง	4.43	มาก
2.8 ภาพดึงดูดความสนใจให้อยากอ่านเนื้อเรื่อง	4.29	มาก
2.9 จำนวนภาพมีความเหมาะสม	4.43	มาก
2.10 ภาพช่วยเสริมสร้างจินตนาการให้แก่เด็ก	4.57	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.33	มาก

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องสงขลาบ้านของเรา ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ ของผู้เชี่ยวชาญมีระดับค่าเฉลี่ย 4.33 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และถ้าหากดูรายละเอียดรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ในด้านความเหมาะสมของภาพประกอบนี้ มีผู้เชี่ยวชาญบางท่านให้ข้อเสนอแนะว่า ภาพควรให้มีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

ตารางที่ 3 การประเมินความคิดเห็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา
ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าความเหมาะสม
3. ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง		
3.1 เนื้อหาเหมาะสมกับระดับชั้นของเด็ก	4.71	มากที่สุด
3.2 ความยาวของเนื้อหาเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก	4.57	มากที่สุด
3.3 เนื้อหา มีประโยชน์เหมาะที่จะใช้เป็นหนังสือประกอบการเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	4.86	มากที่สุด
3.4 เนื้อหา มีความต่อเนื่อง สามารถเข้าใจได้ง่าย	4.86	มากที่สุด
3.5 เนื้อหาเสนอแนวความคิดที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.57	มากที่สุด
3.6 การดำเนินเรื่อง น่าติดตามตลอดทั้งเล่ม	4.71	มากที่สุด
3.7 การดำเนินเรื่องรวดเร็วทันใจผู้อ่าน	4.71	มากที่สุด
3.8 เนื้อเรื่องต่อเนื่องเป็นไปตามลำดับ	4.86	มากที่สุด
3.9 ภาพสอดคล้องกับบทสนทนาน่าติดตาม	4.43	มาก
3.10 การให้ข้อคิดในเชิงสร้างสรรค์	4.43	มาก
รวมเฉลี่ย	4.67	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องสงขลาบ้านของเรา ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง ของผู้เชี่ยวชาญมีระดับค่าเฉลี่ย 4.67 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด และรายละเอียดรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ในด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง นี้มีผู้เชี่ยวชาญบางท่านให้ข้อเสนอแนะว่า เนื้อหาควรให้มีความสอดคล้องกับชีวิตจริงของเด็ก

ตารางที่ 4 การประเมินความคิดเห็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา
ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าความเหมาะสม
4. คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ		
4.1 ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน	4.71	มากที่สุด
4.2 ช่วยปลูกฝังคุณธรรมแก่นักเรียน	4.57	มากที่สุด
4.3 ช่วยให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน	4.57	มากที่สุด
4.4 ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่าง ให้เป็นประโยชน์	4.86	มากที่สุด
4.5 เป็นแนวทางในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม แก่ผู้สนใจ	4.57	มากที่สุด
4.6 ใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน	4.57	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.64	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องสงขลาบ้านของเรา ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับของผู้เชี่ยวชาญมีระดับค่าเฉลี่ย 4.64 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดและรายละเอียดรายข้อพบว่า ทุกข้อระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ในด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับนี้ มีผู้เชี่ยวชาญบางท่านให้ข้อเสนอแนะว่า ควรให้มีการเผยแพร่แก่นักเรียนและบุคคลทั่วไป เพื่อเป็นประโยชน์ทั้งด้านความรู้และส่งเสริมการอ่าน

ตารางที่ 5 การประเมินความคิดเห็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา
ด้านการวัดและประเมินผล

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าความเหมาะสม
5. ด้านการวัดและประเมินผล		
5.1 แบบฝึกหัดและแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.71	มากที่สุด
5.2 แบบฝึกหัดและแบบทดสอบถามตรงประเด็นไม่กำกวม	4.57	มากที่สุด
5.3 แบบฝึกหัดและแบบทดสอบเหมาะสมกับผู้เรียน	4.86	มากที่สุด
5.4 แบบฝึกหัดและแบบทดสอบมีความหลากหลาย	5.00	มากที่สุด
5.5 แบบฝึกหัดและแบบทดสอบสามารถวัดความรู้ของผู้เรียนได้	4.71	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.63	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องสงขลาบ้านของเรา ด้านการวัดและประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญมีระดับค่าเฉลี่ย 4.63 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด และรายละเอียดรายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ในด้านการวัดและประเมินผลนี้ มีผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่านให้ข้อเสนอแนะว่า ควรปรับปรุงแบบทดสอบหลังเรียนข้อที่ 13 เพราะสามารถเฉลยคำตอบถูกต้องได้หลายข้อ

ตารางที่ 6 การประเมินความเหมาะสมของแบบทดสอบหนังสืออ่านเพิ่มเติม
เรื่อง สงขลาบ้านของเรา

แบบทดสอบ	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
	ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	
1	1	0	1	0.67
2	1	1	1	1.00
3	0	1	1	0.67
4	1	1	0	0.67
5	1	1	1	1.00
6	1	1	1	1.00
7	0	1	1	0.67
8	1	0	1	0.67
9	1	1	1	1.00
10	1	1	0	0.67
11	1	1	1	1.00
12	1	0	1	0.67
13	0	1	0	0.33
14	1	1	1	1.00
15	1	1	0	0.67
16	0	1	1	0.67
17	1	0	1	0.67
18	1	1	1	1.00
19	1	1	0	0.67
20	0	1	1	0.67
21	1	1	1	1.00
22	1	0	1	0.67
23	1	1	1	1.00
24	1	1	0	0.67
25	1	1	1	1.00
รวมเฉลี่ย				0.80

ภาคผนวก ซ
ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบ

ตารางที่ 7 การหาค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ

ข้อที่	จำนวนผู้ตอบถูก		ค่าความยาก	ค่าอำนาจจำแนก
	กลุ่มสูง(R_u)	กลุ่มต่ำ(R_L)		
1	3	1	.40	.40
2	4	1	.50	.60
3	4	2	.60	.40
4	4	1	.50	.60
5	3	1	.40	.40
6	3	1	.40	.40
7	4	1	.50	.60
8	4	2	.60	.40
9	4	1	.50	.60
10	3	1	.40	.40
11	4	1	.50	.60
12	4	2	.60	.40
13	4	1	.50	.60
14	4	2	.60	.40
15	3	1	.40	.40
16	3	1	.40	.40
17	4	2	.60	.40
18	3	1	.40	.40
19	4	1	.50	.60
20	3	2	.50	.20
21	4	1	.50	.60
22	4	1	.50	.60
23	3	2	.50	.20
24	3	2	.50	.20
25	4	1	.50	.60

จากตารางที่ 4.2 จะเห็นได้ว่าแบบทดสอบทุกข้ออยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ คือ มีค่าความยาก อยู่ระหว่าง .40 - .60 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20 - .60

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ คำนวณค่าได้จากรายละเอียดตารางที่

$$\begin{aligned}
 \text{คำนวณค่า } s_t^2 &= \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N^2} \\
 &= \frac{(10 \times 1608) - (114)^2}{(10)^2} \\
 &= 19.44
 \end{aligned}$$

จากสูตร

$$\begin{aligned}
 r_{tt} &= \frac{n}{n-1} \left\langle 1 - \frac{pq}{st^2} \right\rangle \\
 \text{แทนค่า} \\
 r_{tt} &= \frac{25}{25-1} \left(1 - \frac{6.13}{19.14} \right) \\
 &= 0.72
 \end{aligned}$$

จะเห็นได้ว่า แบบทดสอบที่ใช้ทดสอบหลังเรียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลา บ้านของเรา มีค่าความเชื่อมั่น 0.72 ซึ่งถือว่ามีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์สูง

ภาคผนวก ฅ

ผลการทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม

ผลการทดสอบประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สงขลาบ้านของเรา

ตารางที่ 9 การทดลองหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับกลุ่มทดลองย่อย (1 : 10)

ชื่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม	ประสิทธิภาพ ของกระบวนการ (E_1)	ประสิทธิภาพ ของผลลัพธ์ (E_2)
สงขลาบ้านของเรา	80.00	82.00

จากตารางที่ 6 แสดงว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง สงขลาบ้านของเรา ที่ใช้กับกลุ่มทดลอง (1 : 10) พบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา มีประสิทธิภาพระหว่างกระบวนการกับผลลัพธ์ = $80.00/82.00$ แสดงว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง สงขลาบ้านของเรา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ 80/80

ตารางที่ 10 แสดงการหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง สงครามบ้านของเรา

แบบกลุ่ม 1:10

ลำดับที่	แบบฝึกหัด					รวม	สอบ ประสิทธิภาพของ ประสิทธิภาพ		
	บทที่ 1	บทที่ 2	บทที่ 3	บทที่ 4	บทที่ 5		หลังเรียน	กระบวนการ(E ₁)	ของผลลัพธ์(E ₂)
คะแนนเต็ม	10	10	10	10	10	50	20		
1	9	8	8	8	7	40	16	80	80
2	9	7	8	7	8	39	17	78	85
3	9	9	7	7	7	39	16	78	80
4	9	8	7	8	7	39	17	78	85
5	8	9	7	9	8	41	16	82	80
6	9	7	9	8	7	40	17	80	85
7	8	8	8	9	7	40	16	80	80
8	9	7	9	9	6	40	17	80	85
9	9	8	8	8	9	42	16	84	80
10	9	8	8	8	7	40	16	80	80
N = 10	88	79	79	81	73	400	16.40	80.00	82.00
คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	8.80	7.90	7.90	8.10	7.30	40.00			
เฉลี่ยร้อยละ	88.00	79.00	79.00	81.00	73.00	80.00			

ตารางที่ 11 แสดงการหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง สงครามบ้านของเรา

ภาคสนาม 1:20

ลำดับที่	แบบฝึกหัด					รวม	สอบ ประสิทธิภาพของ ประสิทธิภาพ		
	บทที่	บทที่	บทที่	บทที่	บทที่		หลังเรียน	กระบวนการ (E ₁)	ของผลลัพธ์ (E ₂)
	1	2	3	4	5				
คะแนนเต็ม	10	10	10	10	10	50	20		
1	9	8	8	10	8	43	18	86	90
2	9	7	7	10	8	41	17	82	85
3	9	10	6	5	7	37	19	74	95
4	10	8	6	8	7	39	15	78	75
5	10	9	6	9	7	41	16	82	80
6	10	6	10	8	6	40	19	80	95
7	9	8	8	9	7	41	17	82	85
8	9	7	10	9	6	41	18	82	90
9	9	8	8	9	7	41	17	82	85
10	9	8	8	8	6	39	17	78	85
11	9	8	8	8	6	39	16	78	80
12	10	9	8	7	7	41	16	82	80
13	10	9	8	6	9	42	18	84	90
14	10	9	8	8	8	43	19	86	95
15	10	8	6	6	7	37	19	74	95
16	10	9	6	5	8	38	20	76	100
17	10	9	8	8	9	44	20	88	100
18	10	10	8	8	9	45	18	90	90
19	9	9	9	9	9	45	20	90	100
20	9	7	9	10	8	43	19	86	95
N = 20	190	166	155	160	149	820	17.90	82.00	89.50
คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	9.50	8.30	7.75	8.00	7.45	41.00			
เฉลี่ยร้อยละ	95.00	83.00	77.50	80.00	74.50	82.00			

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางจุฑามาศ สุขเกษม
วัน เดือน ปีเกิด	27 พฤษภาคม 2503
สถานที่เกิด	อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ประวัติการศึกษา	ศษ.บ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2525
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดม่วงค่อม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2
ตำแหน่ง	อาจารย์ 3 ระดับ 8
รางวัลเกียรติประวัติที่ได้รับ	รางวัลครูวิทยาศาสตร์ดีเด่น ประจำปี 2540 สปจ.สงขลา รางวัลเหรียญทองแดง อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิทยาศาสตร์ ระดับประเทศ ปี 2541 สมาคมวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีศึกษาไทย ครูแกนนำปฏิรูปการเรียนรู้ ประจำปี 2544 สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ รางวัล เข็มคุณสุคติ ประจำปี 2546 กระทรวงศึกษาธิการ